

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy – Prawo wodne.</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Środowiska</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Mariusz Gajda, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Sławomir Wosiński (w zakresie OSR), Departament Zasobów Wodnych MŚ 22 57 92 822 slawomir.wosinski@mos.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 24.04.2016 r.</p> <p>Źródło: Krajowy Program Reform Europa 2020 działanie 1.2.2</p> <p>Nr w wykazie prac UC1</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Perspektywa ponad 14 lat obowiązywania ustawy – Prawo wodne zaznaczyła się licznymi problemami funkcjonalnymi, potęgowanymi licznymi zmianami ustawowymi, w tym w szczególności nowelizacjami ustawy związanymi z dostosowaniem tego dokumentu do prawa Unii Europejskiej. Zasadnicze zmiany ustawy – Prawo wodne wprowadzono ustawami z 2005, 2011 i 2014 r., które wdrażały postanowienia dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania i w dziedzinie polityki wodnej, zwanej dalej „Ramową Dyrektywą Wodną”, oraz dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, zwanej dalej „Dyrektywą Powodziową”.

Zmiany ustawy, pomimo swojego znaczącego zakresu merytorycznego nie wyeliminowały wszystkich problemów prawnych i zarządczych, w tym wynikających także z kwestii niezwiązanych bezpośrednio z prawodawstwem UE, a wynikających z kwestii gospodarowania i administrowania wodami oraz majątkiem związanym z gospodarką wodną.

Jednocześnie za opracowaniem nowej ustawy – Prawo wodne przemawiała także kwestia braku dostatecznej przejrzystości ustawy – Prawo wodne, a kolejne nowelizacje dodatkowo istotnie naruszyły jej spójność. Wobec powyższego, opracowanie nowej ustawy – Prawo wodne stanowi wypełnienie § 84 Zasad techniki prawodawczej oraz umożliwia wprowadzenie odmiennych regulacji w wielu obszarach przedmiotu regulacji tej ustawy takich jak kwestia władztwa wodnego i zakresu przenikania się kompetencji jednostek samorządu terytorialnego (Starosta, Marszałek Województwa) z instytucjami administracji rządowej. W aspekcie sprawowania władzy wodnej wobec obywatela, a przede wszystkim częściowego pokrywania się kompetencji instytucji gospodarujących na tych wodach istotne jest uporządkowanie całego systemu, tak by obywatel mógł w sposób jednoznaczny zidentyfikować organ odpowiedzialny zarówno za wydawanie stosownej decyzji, jak i jej ścieżki odwoławczej.

Efektywna gospodarka wodna powinna gwarantować utrzymanie niezbędnej ilości i odpowiedniej jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz usuwanie bądź minimalizowanie wszelkich zagrożeń związanych z jej deficytem i nadmiarem (powódzie i susze). Gospodarowanie wodami musi odbywać się zgodnie z zasadą zagwarantowanego zwrotu kosztów za usługi wodne zgodnie z wymogami unijnymi (art. 9 Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE), natomiast kalkulacja zwrotu kosztów za usługi wodne uwzględniać musi udział różnych użytkowników wody, w tym przemysł, gospodarstwa domowe i rolnictwo. Nowy system będzie oznaczał wprowadzenie systemu instrumentów ekonomicznych, które będą miały na celu przede wszystkim bardziej oszczędne zarządzanie zasobami wodnymi. Planuje się w tym zakresie wprowadzenie opłaty stałej – jako stanowiącej podstawę utrzymania zasobów wodnych oraz opłatę zmienną – za faktyczny pobór wód. Takie regulacje umożliwią zwiększenie stopnia zwrotu kosztów usług wodnych (aktualnie, zgodnie z przeprowadzonymi analizami pobór wód objęty opłatą to ok. 22-24% wykorzystywanych zasobów wodnych). Zgodnie z nową regulacją wyłączeniu z opłat podlegać będą jedynie wyjątkowe przypadki (np. przerzut wody bez faktycznego wykorzystania zasobu wodnego), tak by odstępstwa od tej zasady stanowiły jedynie niewielką część wykorzystywanego zasobu. Z perspektywy zarządczej wiąże się to w przypadku Polski także z niedostatecznymi środkami finansowymi znajdującymi się w sektorze gospodarki wodnej, bądź w sektorach powiązanych z tą gospodarką. Zgodnie z raportami Najwyższej Izby Kontroli źródłowe drogi wodne wymagają inwestycji na poziomie 14 mld zł, dodatkowo inwestycje związane z bezpieczeństwem powodziowym obywateli to konieczność wydatkowania w perspektywie najbliższych 10-12 lat to dodatkowo 24 mld zł, poza wymienionymi istotne z punktu widzenia Polski są także kolejne zmiany w zakresie monitoringu i jakości wód a także inwestycje związane z koniecznością polepszenia tego stanu to będzie rodzić kolejne, znaczące koszty.

W Polsce cena za wody dla odbiorców (przemysł, rolnictwo) nie zachęca do zrównoważonego gospodarowania tym zasobem, to z kolei powoduje, że utrzymanie wód w dobrym stanie staje się coraz bardziej kosztowne dla państwa. Koszty te dodatkowo wzrastają ze względu na powiązanie z cenami energii oraz normami unijnymi. Konieczne zatem będzie ponoszenie przez przemysł, w tym energetykę, pełnej odpłatności za korzystanie z wody w procesach produkcyjnych oraz stosowanie nowoczesnych wzorców produkcji. Kwestia nowych instrumentów ekonomicznych służących gospodarowaniu wodami będzie także oznaczała konieczność odpłatności nie tylko za bezpośredni pobór wód, ale także szeroko rozumiane usługi wodne, z doprecyzowanymi kosztami wynikającymi z wprowadzania do wód lub do ziemi m.in. wód opadowych

i roztopowych, wód pochodzących z odwodnienia gruntów lub obiektów budowlanych, także spływy wód opadowych lub roztopowych, czy też zmniejszanie naturalnej retencji terenowej i korzystanie ze śródlądowych wód płynących, spiętrzonych lub retencionowanych przy pomocy urządzeń wodnych będących własnością Skarbu Państwa.

Wobec powyższego, podjęto starania mające na celu określenie kosztów środowiskowych rozumianych jako - pieniężna wartość niekorzyści spowodowanych w środowisku (wodnym) przez użytkowników. Niekorzyści te związane są ze spadkiem wszystkich rodzajów użyteczności środowiska wodnego na skutek obniżenia jego jakości. Z uwagi na wiele obszarów użyteczności środowiska wodnego (np.: surowiec, miejsce rekreacji, środek transportu, podtrzymanie ekosystemów) niekorzyści mogą mieć charakter rynkowy (posiadać ceny) lub nierynkowy.

Istotnym, z tego punktu widzenia, jest wpływ jaki ma sektor energetyki konwencjonalnej. Ten sektor wykorzystuje wody – naturalny zasób do celów produkcji energii elektrycznej, a w przypadku jej znaczącego ilościowo poboru może to prowadzić do czasowego uniemożliwienia korzystania z zasobu innym użytkownikom. Ponadto zużyte wody chłodnicze mogą powodować podwyższenie temperatury wód w środowisku. Wzrost temperatury może z kolei przyczynić się do zmian w biocenozie. Natomiast w trakcie procesu użytkowania wody dla celów energetyki klasycznej może być ona poddawana procesowi dekarbonizacji, co również może wpłynąć na stabilność ekosystemów.

W zakresie elektrowni wodnych istotnym problemem jest presja na wody wynikająca z zabudowy poprzecznej cieków, szczególnie tych istotnych z punktu widzenia migracji ryb. Należy pamiętać, że budowa każdego stopnia piętrzącego na rzece zaburza stan równowagi koryta rzecznej przez zmianę spadku zwierciadła wody i głębokości, a zatem również prędkości przepływu wody oraz zdolności do transportu rumowiska. Ma to bezpośrednie przełożenie na stan jednolitych części wód, gdyż elementy morfologiczne i biologiczne są jednymi z kluczowych kryteriów oceny stanu wód. Dlatego też ważne jest dążenie do prowadzenia działań zmierzających do przywrócenia ciągłości morfologicznej cieków.

W zakresie chowu i hodowli ryb mamy do czynienia z wpływem zarówno pozytywnym jak i negatywnym. Zależy ono od technologii produkcji. Stawy karpiove, napełniane w okresie wiosennym i opróżniane jesienią, odprowadzają tylko 30% pobranej wody, reszta zużywana jest na parowanie, zasilanie retencji glebowej i uwilgotnienie okolicznych terenów. Stawy takie często tworzą korzystne siedliska dla wielu gatunków zwierząt. Stawy pstrągowe, pracujące na wodzie przepływowej, odprowadzają prawie całą pobraną wodę. Nie bez znaczenia jest także pobór wód na potrzeby chowu i hodowli ryb w okresach niedoborów zasobów wód w ciekach.

Jednocześnie w toku prac nad potencjalnymi rozwiązaniami istniejących problemów obowiązującej ustawy zidentyfikowano następujące obszary szczególne:

1) Zarządcy - dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej wykonuje kompetencje zarówno na płaszczyźnie administracyjnej (stanowienie prawa miejscowego, wydawanie pozwoleń wodnoprawnych), jak i na płaszczyźnie zarządzania majątkiem Skarbu Państwa oraz prowadzi kluczowe procesy inwestycyjne w obszarze gospodarki wodnej. Połączenie w jednym organie dwóch rodzajów kompetencji o zupełnie odmiennym charakterze niekorzystnie oddziałuje na efektywność, skuteczność oraz terminowość działań podejmowanych w ich zakresie. Kwestie te są determinujące dla możliwości sprawowania skutecznej kontroli gospodarowania wodami.

2) Finansowy - brak odpowiedniego finansowania inwestycji w gospodarce wodnej. W zakresie poszukiwania odpowiednich rozwiązań obok zmian prawno-organizacyjnych problemem pozostaje także poszukiwanie odpowiedniego finansowania (planu programu) dla inwestycji w tym sektorze. Wobec ograniczonych możliwości budżetu państwa w tym zakresie stwierdzono konieczność poszukiwania nowych źródeł finansowania.

3) Realizacji celów zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi - modyfikacji prawodawstwa zgodnie z oczekiwaniami/ obowiązującymi Polskę dyrektywami Unii Europejskiej, w tym Strategicznego Planu Adaptacji dla obszarów i sektorów wrażliwych na zmiany klimatu, postuluje się przyjęcie nowego Prawa wodnego obejmującego prawne uregulowanie ekonomicznej rentowności użytkowania wody oraz stworzenie zachęt do zmniejszenia wodochłonności gospodarki. Polska jest krajem o stosunkowo małych zasobach wodnych, a efektywność ich użytkowania jest niska. Co więcej, w niektórych częściach Polski występują okresowo trudności w zaopatrzeniu w wodę. Stworzenie nowego, efektywnego systemu finansowania gospodarki wodnej oraz systemu bodźców finansowych jest niezbędne w celu racjonalnego kształtowania potrzeb wodnych społeczeństwa i gospodarki. Racjonalizacja użytkowania zasobów wodnych jest też związana z realizacją (i pełnym wdrożeniem) Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz innych przepisów UE (brak zniesienia obecnie funkcjonujących zwolnień może mieć bezpośrednie przełożenie na wstrzymanie środków finansowych w zakresie gospodarki wodnej w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, w tym na potencjalne inwestycje w tym sektorze współfinansowane ze środków programów operacyjnych.).

4) Nadzorczy - Zakres kompetencji Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej jest określony w ustawie – Prawo wodne bardzo szeroko, natomiast zakres uprawnień ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej na tyle wąsko, że realny wpływ tego ministra, a co za tym idzie Rady Ministrów, na gospodarkę wodną jest zasadniczo ograniczony. Znacząco utrudnia to ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej możliwość efektywnej i skutecznej interwencji w przypadkach tego wymagających ze względu na realizację polityki Rady Ministrów w obszarze gospodarki wodnej oraz działalności inwestycyjnej w gospodarce wodnej.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Zakładany zakres reformy gospodarki wodnej zmierza więc do wprowadzenia w obszarze regulacji nowej ustawy – Prawo wodne instrumentów zapewniających osiągnięcie fundamentalnego celu Ramowej Dyrektywy Wodnej, jakim jest pełna realizacja zlewniowej polityki gospodarowania wodami spełniającej kryteria funkcjonalności i bezpieczeństwa oraz zrównoważonego rozwoju, efektywności ekonomicznej, trwałości ekosystemów i akceptacji społecznej. Konieczne jest

więc takie ukształtowanie rozwiązań prawnych, organizacyjnych, finansowych i technicznych w gospodarowaniu wodami, które zapewnią trwałą i zrównoważony społeczno-gospodarczy rozwój kraju.

Nowy system finansowania gospodarki wodnej, oparty na elastycznych instrumentach finansowych powinien więc w znacznym stopniu przyczynić się do efektywnego i sprawnego wydatkowania środków.

Jednocześnie podstawowymi i rekomendowanymi obszarami zmian w nowej regulacji będą:

- 1) zmiana struktury prawno-organizacyjnej organów administracji publicznej właściwych w sprawach gospodarowania wodami, ze szczególnym uwzględnieniem rozdzielenia kompetencji w zakresie inwestycji i utrzymania mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną od funkcji administracyjnych i planistycznych (odpowiednio powstanie Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” oraz Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej). W tym zakresie zakłada się, co do zasady, przejście kompetencji dotychczas wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego przez Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” ;
- 2) systemowe rozwiązanie problemu niedofinansowania zadań z zakresu gospodarki wodnej poprzez przekazanie nowopowstającej jednostce – Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu „Wody Polskie” środków obecnie przypisanych Narodowemu oraz wojewódzkim funduszom ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dotacji z budżetu państwa oraz środków pozyskanych z opłat za usługi wodne. Z uwagi na przejście zakresu zadań obecnie wykonywanych przez marszałków województw oraz starostów, Państwowe Gospodarstwo Wodne będzie mogło otrzymywać w formie dotacji celowej środki dziś przypisane tym jednostkom w ramach rezerwy celowej Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz środki będące w budżecie wojewodów ;
- 3) zapewnienie komplementarności polityki opłat za wodę, z uwzględnieniem zasady „zwrotu kosztów za usługi wodne”, wynikającej z uzupełnienia transpozycji artykułu 9 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wypełnienie przez Polskę tej zasady do dnia 31 grudnia 2016 r. warunkuje płatności w ramach perspektywy finansowej UE 2014-2020. Stan spełnienia przez Polskę tego warunku (ex-ante) oraz działania niezbędne do jego wypełnienia zapisano we właściwych, krajowych programach operacyjnych.
- 4) ustanowienie ministra właściwego do spraw gospodarowania wodami jako organu naczelnego w zakresie gospodarki wodnej.

W zakresie pkt. 1 i 2 rekomendowanym rozwiązaniem jest przekształcenie regionalnych zarządów gospodarki wodnej oraz Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i ustanowienie w miejsce 8, aktualnie funkcjonujących jednostek 1 państwowej osoby prawnej (Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”) zaś w zakresie działań kontrolnych/ nadzorczych przejście tych obowiązków do Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej . W związku z tak znaczącą zmianą strukturalną zakłada się jednocześnie wzmocnienie ministra właściwego do spraw gospodarowania wodami, w tym także przypisanie ministrowi wykonywania dokumentów strategicznych aktualnie opracowywanych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Powołanie nowej struktury umożliwi sprawne pozyskiwanie środków finansowych na utrzymanie wód oraz inwestycje w gospodarce wodnej, dodatkowo zostanie do nich (państwowa osoba prawna) skierowana część wpływów z opłat i kar środowiskowych z tytułu gospodarki wodnej, będących aktualnie przychodami NFOŚiGW oraz wfośigw (środków z tytułu opłat za pobór wód). Jako wpływy Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” będzie klasyfikowana całość dochodów obecnie przekazywanych przez regionalne zarządy gospodarki wodnej (instrumenty ekonomiczne służące gospodarowaniu wodami) do NFOŚiGW. W zakresie pozyskiwania środków spoza budżetu państwa wyposażono nową jednostkę (PGW „Wody Polskie”) w szeroki katalog kompetencji i wyznaczono potencjalne źródła finansowania. Z uwagi na formułę organizacyjną tej jednostki (państwowa osoba prawna) możliwa będzie bieżąca ewaluacja jej działań (roczne sprawozdania finansowe) jak i długoterminowo (oceniając jej projekty inwestycyjne, nad którymi będzie sprawował nadzór minister właściwy do spraw gospodarki wodnej).. Należy także zaznaczyć, że postulowane rozwiązania będą miały na celu odciążenie jednostek samorządu terytorialnego, w tym redukcję obowiązków wynikających z realizacji zadań zleconych przez administrację rządową. Uszczegółowiono również kwestie działań na wodach poprzez wprowadzenie nowych pojęć, w tym przede wszystkim zgody wodnoprawnej oraz promesy. Istotny z punktu widzenia działalności gospodarczej będzie w szczególności instrument prawny w postaci promesy, która na początkowym etapie będzie w sposób przejrzysty sygnalizowała potencjalnemu inwestorowi możliwość wykonania postulowanych przez niego urządzeń wodnych czy innego typu robót wpływających na osiągnięcie zakładanych celów środowiskowych. Doprecyzowanie przy pomocy nowej terminologii kwestii działań podejmowanych przez różne podmioty ma przede wszystkim ułatwić działania w zakresie inwestycji (możliwość udzielenia promesy wodnoprawnej) przy jednoczesnym zachowaniu zrównoważonego gospodarowania na wodach (rola w tym zakresie właściwego ministra).

Proponowany podział będzie oznaczał rozdzielenie kompetencji związanych z inwestycjami i utrzymaniem majątku gospodarki wodnej oraz działań o charakterze prawno-administracyjnym (w tym działań kontrolnych wobec inwestorów, w tym zakresie także wobec Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”).

W zakresie pkt. 3 w projekcie ustawy – Prawo wodne przedstawiono nowy katalog obszarów usług wodnych objęty opłatami. W zakresie pkt. 4 dotyczącego zmian prawno-organizacyjnych zdecydowano o zwiększeniu bezpośredniego wpływu ministra właściwego ds. gospodarki wodnej na funkcjonowanie instytucji zarządzających gospodarką wodną w Polsce. Sprecyzowano kompetencje ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, jednocześnie przypisano do jego kompetencji nadzór nad Państwowym Gospodarstwem Wodnym „Wody Polskie”. Ponadto minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, przy współpracy z nadzorowanymi jednostkami będzie opracowywał m.in. plany gospodarowania wodami oraz plany zarządzania ryzykiem powodziowym, aktualnie przygotowywane przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Efektom podejmowanych działań będzie przejrzystość kompetencyjna połączona z wypełnieniem oczekiwań i regulacji

prawnych wynikających z prawodawstwa Unii Europejskiej. Powstające jednostki będą w większym stopniu niż obecnie elastyczne w realizowaniu zadań związanych z gospodarką wodną, zarówno w zakresie inwestycji (powstanie jednej odpowiedzialnej za inwestycję państwowej osoby prawnej) jak i kwestii zarządczo-nadzorczych (rola ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, jako organu pełniącego rolę zarówno w zakresie orzecznictwa jak planowania i nadzoru nad zrównoważonym zarządzaniem zasobami wodnymi).

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

***Francja** - 6 agencji wodnych, będących regionalnymi instytucjami zlewniowymi utworzonymi w 1964 r. Agencje wodne razem z radami dorzeczy stanowią element nowoczesnej struktury zarządzania zasobami wodnymi, w której plany poprawy stanu wód wypracowywane są wspólnie przez administrację rządową, samorządową, użytkowników wód oraz reprezentacje organizacji zainteresowanych wodą. Głównym zadaniem agencji jest przygotowywanie tych planów i wdrażanie ich za pomocą różnych instrumentów, między innymi finansowych, takich jak kredyty, pożyczki. Rolę nadzorczą prowadzi minister właściwy do spraw ekologii, przy współpracy ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz ministra zdrowia.

***Niemcy** - władztwo wodne w landach jest przypisywane do "ministerstw krajowych", co oznacza, że w każdym z 16 landów może być odmienne przyporządkowanie organizacyjne tej materii. Z ramienia rządu federalnego gospodarkę wodną nadzoruje Federalne Ministerstwo Środowiska (Bundesministerium für Umwelt).

***Republika Czeska** - 5 zarządów zlewni (Povodi) podległych pod Ministerstwo Rolnictwa. Kompetencje w zakresie gospodarki wodnej są podzielone między Ministerstwo Rolnictwa i Ministerstwo Środowiska. Struktura organizacyjna wprowadzona w Republice Czeskiej miała silny związek z podziałem hydrograficznym.

*-dane z Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Model zaproponowany w przypadku Polski uwzględnia zarówno charakterystykę naszego regionu jak i polską systematykę w zakresie podziału kompetencji pomiędzy poszczególne instytucje funkcjonujące w zakresie sektora finansów publicznych. Postulowany model będzie miał na celu przede wszystkim wzmocnienie i usprawnienie procesów zarządczych w zakresie funkcjonowania nowych jednostek jak i sektora gospodarki wodnej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Mieszkańcy	38,5 mln	Dane GUS za 2014 r.	Wprowadzenie nowego systemu organizacyjnego w gospodarce wodnej. Zmiana sposobu wydawania decyzji oraz zwiększenie inwestycji w zakresie bezpieczeństwa powodziowego obywateli.
Małe i średnie przedsiębiorstwa	M.in. elektrownie wodne, ok. 752 obiektów najczęściej o mocy nie większej niż 1 MW (nowa opłata) oraz inne sektory o dużym zużyciu wody (np. produkcja wody i napojów)	Dane URE za 2015 r.	Likwidacja zwolnienia z opłat za wody wykorzystywane do produkcji energii elektrycznej spowoduje zwiększenie kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw. Pozytywny wpływ w postaci bardziej efektywnego wykorzystywania zasobów wodnych przez te przedsiębiorstwa.
Pozostałe przedsiębiorstwa (głównie energetyka ciepła)	517 (w tym 25 z grupy PKD 35.1 - Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i handel energią elektryczną)	Dane GUS za 2014 r.	Likwidacja zwolnienia z opłat za wody wykorzystywane do produkcji energii elektrycznej oraz likwidacja zwolnienia z opłat za pobór wód na cele chłodnicze spowoduje zwiększenie kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw. Pozytywny wpływ w postaci bardziej efektywnego wykorzystywania zasobów

			wodnych przez te przedsiębiorstwa.
Instytucje zarządzające gospodarką wodną (regionalnego zarządy gospodarki wodnej)	ok. 3.170 etatów przypisanych do gospodarki wodnej + ok. 3.123 osoby (nowe etaty)	Dane własne za 2014 r. (na podstawie informacji z KZGW)	W związku z planowaną reformą gospodarki wodnej oraz strukturalną zmianą organizacyjną jednostek działających w tym sektorze dojedzie do przeniesienia pracowników do nowych jednostek.
Gospodarstwa rolne pow. 10 ha	346,5 tys.	Dane GUS – rocznik statystyczny rolnictwa – 2014 r.	Liczba gospodarstw rolnych funkcjonujących w Polsce (łącznie). Z uwagi na konieczność realizacji przepisów dyrektywy azotanowej (wiąże się m.in. z poniesieniem przez rolników wydatków na rozbudowę lub budowę zbiorników na gnojówkę i gnojowicę lub płyt obornikowych). Jednocześnie planuje się objęcie szczegółowymi regulacjami gospodarstw o wielkości 10 ha lub większych.
Gospodarstwa rolne poniżej 10 ha	1.082,5 tys.	Dane GUS – rocznik statystyczny rolnictwa – 2014 r.	Kontrola gospodarstw o mniejszej powierzchni niż 10 ha pod względem realizacji dyrektywy azotanowej.
Podmioty obowiązane do ponoszenia opłat za pobór wody po likwidacji zwolnienia z opłat za pobór wód na potrzeby nawadniania wodami powierzchniowymi użytków rolnych i gruntów leśnych oraz na potrzeby chowu lub hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych.	Ok. 500 (nawodnianie użytków rolnych i gruntów nawadnianych przez deszczownie na 55 funkcjonujących jednostek; napełnianie stawów rybnych – ok. 411 jednostek)	Dane GUS za 2013 r.	Likwidacja zwolnienia z opłat za pobór wód na potrzeby nawadniania wodami powierzchniowymi użytków rolnych i gruntów leśnych oraz na potrzeby chowu lub hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych spowoduje zwiększenie kosztów ponoszonych przez poszczególne podmioty. Pozytywny wpływ w postaci bardziej efektywnego wykorzystywania zasobów wodnych przez te przedsiębiorstwa.
Podmioty objęte nową regulacją dotyczącą ustanawiania stref ochronnych ujęć wody (głównie sektor wodno-kanalizacyjny)	Ok. 1.800 podmiotów	Rocznik Statystyczny, 2010, GUS: Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON 2014.	Konieczność ustanawiania stref ochronnych ujęć wody, przygotowywania analiz ryzyka obejmującej ocenę zagrożeń przeprowadzoną w oparciu o analizy hydrogeologiczne i hydrologiczne oraz dokumentację hydrogeologiczną oraz hydrologiczną, analizę identyfikacji źródeł zagrożenia wynikających ze sposobu zagospodarowania terenu,

			a także o wyniki badania jakości ujmowanej wody.
Posiadacze pozwoleń wodnoprawny	Ok. 225 tys.	-	Zmiana podmiotu wydającego pozwolenia wodnoprawne.
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1	-	Zmniejszenie części wpływów z tytułu opłat za pobór wód i kar środowiskowych na podstawie art. 142 Prawa wodnego (instrumenty ekonomiczne służące gospodarowaniu wodami).
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	1	-	Realizacja zadań z zakresu monitoringu wód, w tym realizacja dyrektyw unijnych.
Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej	1	-	Opracowywanie scenariuszy ekstremalnych zdarzeń hydrologicznych i meteorologicznych.
Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej	1	-	Ustanowienie Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej jak naczelnej władzy wodnej, zgodnie z art. 3 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wzmocnienie działań nadzorczych, odpowiedzialność za przygotowanie planów strategicznych, związanych z gospodarką wodną.
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi	1	-	Dostarczenie podmiotom (rolnikom), informacji wspierających stosowanie zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej w związku z wdrożeniem dyrektywy azotanowej.
Minister Rozwoju	1	-	Współpraca w zakresie realizacji projektów inwestycyjnych finansowanych ze środków unijnych.
Minister Finansów	1	-	Działania służb skarbowych w zakresie – egzekucji opłat.
wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	16	-	Zmniejszenie wpływów stanowiących obecnie przychód wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej z tytułu opłat za pobór wód
marszałkowie województw	16	-	Przekazanie kompetencji w zakresie zarządzania na obszarze wód stanowiących aktualnie przedmiot działań wojewódzkich zarządów melioracji i urzędów wodnych. Ujednoczenie kompetencyjne oznaczające zmniejszenie zadań z zakresu pobierania opłat i wykonywania czynności administracyjnych w zakresie

			pozwoleń wodnoprawnych. Jednocześnie uczestnictwo przedstawicieli marszałków w radach konsultacyjnych funkcjonujących przy PGW „Wody Polskie”.
Wojewodowie	16	-	Ustanawianie stref ochronnych ujęć wody z urzędu. Uczestnictwo przedstawicieli wojewodów w ciałach opiniotwórczych funkcjonujących przy PGW „Wody Polskie”.
wojewódzki inspektoraty ochrony środowiska	16	-	Realizacja zadań z zakresu monitoringu wód, w tym realizacja dyrektyw unijnych. Kontrola w zakresie wypełnienia dyrektywy azotanowej
Gminy	2.478	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta oraz zmiany siedziby władz gminy (wejście w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.), GUS - dane za 2015 r.	Współpraca z nowymi jednostkami organizacyjnymi, w tym w szczególności PGW „Wody Polskie”. Ustalanie obszaru aglomeracji – przekazywanie danych do wskazanego powyżej podmiotu.
Powiaty	380	Dane GUS z 2015 r. (Biuletyn Informacji Publicznej GUS)	Przekazanie kompetencji w zakresie wydawania pozwoleń wodnoprawnych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Opracowany projekt ustawy – Prawo wodne jest wynikiem wieloletnich procesów konsultacyjnych, w tym przede wszystkim konsultacji z jednostkami samorządu terytorialnego oraz przedstawicielami organizacji pozarządowych. Z uwagi na liczne nowelizacje ustawy – Prawo wodne, jak i postulaty oraz wątpliwości zgłaszane do tej ustawy wielokrotnie analizowano alternatywne wobec obecnie istniejącego systemu organizacyjne, decyzyjne i zarządcze funkcjonujące w gospodarce wodnej.

Jednocześnie z uwagi na konieczność pełnej implementacji Ramowej Dyrektywy Wodnej a co za tym idzie możliwość wykorzystania środków unijnych w zakresie gospodarki wodnej projekt nowej regulacji był przekazany w ramach konsultacji (w kwietniu 2016 r.) do Rady Dialogu Społecznego z prośbą o opinię i ocenę projektowanej regulacji. Z uwagi na istotę projektu oraz jego niezbędność w zakresie realizacji projektów istotnych dla obywateli w zakresie bezpieczeństwa powodziowego, projekt jest uzgadniany i opiniowany w trybie uproszczonym.

Projekt ustawy – Prawo wodne nie był więc kierowany do uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji publicznych. Uzgodnienia projektu ustawy z członkami Rady Ministrów były prowadzone w sposób uproszczony w formie zespołu roboczego, którego działanie było koordynowane i nadzorowane przez Pana Henryka Kowalczyka Ministra – członka Rady Ministrów, Przewodniczącego Stałego Komitetu Rady Ministrów.

Projekt ustawy został także przedstawiony do rozpatrzenia przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Do uwag strony samorządowej ustosunkowano się w trybie wskazanym przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych¹

(ceny stałe z 2015r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	3.128,70	3.319,98	3.511,26	3.702,51	4.085,10	4.479,14	4.861,70	4.899,63	4.938,21	4.976,46	0,00	41.902,69
budżet państwa*	1,00	1,00	1,00	26,64	52,29	77,92	103,56	129,20	154,84	180,48	0	727,93
PGW „Wody Polskie”	3138,70	3329,98	3521,26	3686,87	4043,81	4400,72	4757,64	4769,93	4782,87	4795,48	0,00	41.227,26
JST (Gminy – utrzymanie melioracji)	245	245	245	245	245	256,5	256,5	256,5	256,5	256,5	0	2.507,50
JST (Gminy) (korzyści utracone)	-94	-94	-94	-94	-94	-94	-94	-94	-94	-94	0	-940,00
JST (Powiaty) (korzyści utracone)	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	0	-470,00
NFOŚiGW	111	111	111	111	111	111	111	111	111	111	0	1.110,00
WFOŚiGW (utracone korzyści)	-193	-193	-193	-193	-193	-193	-193	-193	-193	-193	0	-1.930,00
Marszałkowie Województw (utracone korzyści)	-33	-33	-33	-33	-33	-33	-33	-33	-33	-33	0	-330,00
Wydatki ogółem	3.324,03	3.355,97	3.431,29	3.508,49	3.587,63	3.680,24	3.950,06	4.039,94	4.132,08	4.226,51	0,00	37.236,24
budżet państwa*	98,15	98,15	98,15	98,15	98,15	98,15	98,15	98,15	98,15	98,15	0	981,50
PGW „Wody Polskie”	2980,88	3012,82	3088,14	3165,34	3244,48	3325,59	3595,41	3685,29	3777,43	3871,86	0	33.747,24
JST (Gminy)	245	245	245	245	245	256,5	256,5	256,5	256,5	256,5	0	2.507,50
Saldo ogółem	-195,33	-35,99	79,97	194,02	497,47	798,90	911,64	859,69	806,13	749,95	0,00	4.666,45
budżet państwa*	-97,15	-97,15	-97,15	-71,52	-45,87	-20,24	5,40	31,04	56,68	82,33	0	-253,62
PGW „Wody Polskie”	157,82	317,16	433,12	521,53	799,33	1075,13	1162,23	1084,64	1005,44	923,62	0	7.480,02
JST (Gminy) (korzyści utracone)	-94	-94	-94	-94	-94	-94	-94	-94	-94	-94	0	-940,00
JST (Powiaty) (korzyści utracone)	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	0	-470,00
NFOŚiGW	111	111	111	111	111	111	111	111	111	111	0	1.110,00
WFOŚiGW	-193	-193	-193	-193	-193	-193	-193	-193	-193	-193	0	-1.930,00
Marszałkowie Województw	-33	-33	-33	-33	-33	-33	-33	-33	-33	-33	0	-330,00

Źródła finansowania	<p>* W związku z uzgodnieniami pomiędzy Ministrem Środowiska i Ministrem Finansów zakłada się, że planowane przekształcenie jednostek gospodarki wodnej w państwową osobę prawną nie będzie rodziło dodatkowych kosztów z tym związanych po stronie budżetu państwa. Koszty wykazane po stronie budżetu państwa zostały, w związku z powyższym, ograniczone jedynie do zadań związanych z działaniami jakie będą musiały zostać podjęte przez inspekcję ochrony środowiska w zakresie realizacji dyrektywy azotanowej oraz generalnego monitoringu wód.</p> <p>Jednocześnie z uwagi na naczelną i wzmocnioną pozycję Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej oraz dodatkowe obowiązki z tego wynikające zakłada się zwiększenie zatrudnienia po stronie tego Ministra (tabela nr 1) tak by odpowiadało ono potrzebom związanym z kwestą wydawania decyzji (przede wszystkim dla PGW „Wody Polskie”) oraz dodatkowych obowiązków jakie będą po stronie Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Zgodnie z załącznikiem nr 2 do Oceny Skutków Regulacji środki te będą wydatkowane z części budżetowej 22 (gospodarka wodna), co oznacza, że nie będą one równoznaczne ze zwiększeniem wydatków budżetu państwa, a jedynie przesunięcie środków aktualnie wydatkowanych do innego niż dotychczas dysponenta (ok. 74,838 mln zł/ rocznie).</p> <p>Zakładając zmianę systemu finansowania w gospodarce wodnej, należy wskazać, że w oparciu o aktualnie obowiązujący system finansowo organizacyjny (tabela poniżej) różnica pomiędzy</p>
---------------------	---

¹ Kwoty zaokrąglone do 2 miejsca po przecinku.

środkami będącymi w dyspozycji gospodarki wodnej pozostaje w znaczącym stopniu niewystarczająca.

W ocenie wstępnych potrzeb gospodarki wodnej, przy zachowaniu obecnego systemu finansowania i braku wprowadzenia reformy gospodarki wodnej, potrzeby inwestycyjne w zakresie gospodarki wodnej (zgodnie z cyklami inwestycyjnymi opracowanymi dla potrzeb dokumentów strategicznych) sięgają od ok. 1,94 do ok. 2,11 mld zł/rocznie² w zależności od cyklu inwestycyjnego. Określone potrzeby, w tym przede wszystkim inwestycje w zakresie infrastruktury w gospodarce wodnej oznaczają, że działalność w zakresie gospodarki wodnej bez wprowadzenia nowych instrumentów ekonomicznych za świadczone usługi wodne i bez odpowiedniej zmiany organizacyjnej pozostanie bez wystarczającego zabezpieczenia finansowego.

Zgodnie z założeniami reformy gospodarki wodnej, pierwszy rok jej funkcjonowania jest równoznaczny z rokiem „0” wykazany w powyższych tabelach, w związku z tym okres 10-letni wymagany przy ocenie projektowanej ustawy zakończy się w kolumnie oznaczonej jako rok 9.

Jednocześnie z uwagi na fakt, iż przychody aktualnie uzyskiwane przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej z tytułu opłat za poborów wód będą przekazywane Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu „Wody Polskie”, zostały one wykazane po stronie dochodów jako „utracone korzyści” wfośigw. Jednocześnie w tym samym zakresie, jako „utracone korzyści” po stronie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej określono przychody uzyskiwane w ramach tzw. instrumentów ekonomicznych służące gospodarowaniu wodami (aktualnie art. 142 ustawy – Prawo wodne) oraz wpływy z tytułu opłat za pobór wód, które po wprowadzeniu nowej regulacji będą stanowiły źródło przychodów Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”. Jednocześnie po stronie przychodów nowej jednostki zostaną umieszczone wpływy z nowych, wprowadzonych opłat za świadczone usługi wodne, w tym przede wszystkim od sektorów aktualnie nie ponoszących wydatków z tytułu pobieranej przez nie wody.

W zakresie wpływu na jednostki samorządu terytorialnego należy podkreślić zmniejszony zakres zadań zleconych aktualnie wykonywanych przez starostów oraz marszałków województw. Postulowana zmiana będzie stanowiła znaczące odciążenie tych jednostek zwłaszcza w zakresie administracyjnym i związanych z tą kwestią kosztotwórczą. Jednocześnie w związku z przejściem tych zadań, co do zasady, przez Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, będzie to oznaczało iż środki pobierane aktualnie przez marszałka województwa w związku z administracyjnym pobieraniem opłat za pobór wód także przejdą do PGW „Wody Polskie”.

Obok wymienionych źródeł finansowania tj. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska (opłat aktualnie pobieranych z tytułu poboru wody – świadczenia usług wodnych), zakłada się także pozyskiwanie dotacji, głównie na cele realizacji strategicznych, z punktu widzenia państwa, inwestycji oraz ochronę przed powodzią ludności. Z uwagi na powyższe PGW „Wody Polskie”, jako państwowa osoba prawna wypełniająca istotne cele o charakterze publicznym, będzie musiała pozyskiwać dotację bezpośrednio z budżetu państwa. W tym zakresie źródłem jej finansowania będą aktualnie funkcjonujące: rezerwy celowe (Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Środowiska) oraz środki zapisane aktualnie w budżetach wojewodów z przeznaczeniem na utrzymanie melioracji wodnych. Jednocześnie, jako dysponent majątku w zakresie gospodarki wodnej jednostka ta będzie prowadziła działalność gospodarczą na tym majątku. W związku z powyższym będzie pozyskiwała wpływy z tego tytułu, jako część prowadzonej działalności gospodarczej (poza wspomnianym PGW „WP” będzie prowadziło działalność na nieruchomościach i ruchomościach nie będących bezpośrednio w powiązaniu z gospodarką wodną).

Z uwagi na charakter i rolę arbitra wobec PGW „Wody Polskie” jak i wzmocnienie pozycji ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej dojdzie do przeniesienia części pracowników z jednostek podległych do przedmiotowego resortu.

Istotne z punktu widzenia funkcjonowania systemu władzy wodnej będzie także wprowadzenie instrumentów ekonomicznych dla użytkowników usług wodnych, którzy aktualnie nie wnoszą opłat za zasoby wykorzystywane do celów gospodarczych. Udział w odpłatności, korzystających z zasobów wodnych będzie odpowiedni do rodzaju usługi wodnej, sektora oraz charakteru użytkownika wód.

² Dane zgodnie z Planami Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (wykaz inwestycji określonych łącznie dla Dorzecza Odry i Wisły).

Budżet państwa*

Generalnym celem postulowanej reformy jest wzrost współfinansowania gospodarki wodnej przez jej użytkowników. Jednocześnie z uwagi na zakres działalności nowych jednostek – Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa powodziowego oraz Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej w zakresie prawno-administracyjnym, powoduje konieczność wydatkowania środków finansowych z budżetu państwa. Wsparcie z budżetu państwa w postaci dotacji na działalność postulowanych jednostek nie przekroczy limitu obecnie ponoszonych wydatków na gospodarkę wodną i tym samym nie spowoduje zwiększenia wydatków budżetu państwa na ten cel. Spośród pracowników aktualnie zatrudnionych (i finansowanych z części 22 budżetu państwa) zakłada się podział etatów (bez środków klasyfikowanych w ramach „kierowniczych stanowisk państwowych”) zgodnie z poniższą tabelą. Jednocześnie zakłada się, że do kompetencji ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej przejdzie ustawa jest o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Z uwagi na powyższe zwiększono środki przypisane do części 22 w zakresie wymagającym koordynowanie tej regulacji prawnej (zwiększono limit o 5 etatów).

Tabela nr 1. Środki wydatkowanych na wynagrodzenia.

Jednostka	Ilość przypisanych etatów przeliczeniowych	Przewidziane środki w tys. zł (ustawa w roku 2016)
Ministerstwo Środowiska	110	139.046 tys. zł
Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”	3.060	
Nowe etaty	Ok. 3.132	nie dotyczy

W ramach tych środków, bez zmiany limitu środków przeznaczanych aktualnie na wynagrodzenia pracowników (zgodnie z budżetem państwa na rok 2016, w wyłączeniu 5 nowych etatów w zakresie koordynowania ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu ludności w wodę) będzie tworzona podstawa nowej struktury organizacyjnej. Szczegółowe zobrazowanie wydatkowanych środków znajduje się w tabeli nr 1, załączonej do przedmiotowego dokumentu. Dla celów realizacji zadań aktualnie zleconych jednostkom samorządu terytorialnego, postulowana reforma będzie oznaczać także konieczność zwiększenia zatrudnienia po stronie nowej instytucji – Państwowego Gospodarstwa Wodnego. Jednocześnie koszty tej zmiany jak i szacowane koszty realizacji zadań wynikających z potrzeb gospodarki wodnej zostały szczegółowo przedstawione w załączniku do przedmiotowej Oceny Skutków Regulacji.

Z uwagi na planowaną reformę gospodarki wodnej zakłada się, że w związku z przejęciem zadań obecnie przypisanych do jednostek samorządu terytorialnego środki aktualnie wydatkowane na te zadania (rezerwa celowa Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przeznaczona na utrzymanie melioracji wodnych podstawowych i wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa oraz w ramach części 85, dział 010, rozdział 01008 – *Melioracje wodne* – wpisane aktualnie w ramach budżetów wojewodów) będą wydatkowane przez PGW „Wody Polskie” jako jednostkę wykonującą to zadanie zgodnie z nową regulacją ustawową (znajdą się w cz. 22 budżetu państwa). W tym zakresie planowanym odstępstwem będą środki przeznaczane w zakresie rezerwy celowej Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na realizację zadań spółek wodnych (16 mln zł/rocznie), przeznaczenie tych środków nie ulegnie zmianom tj. będą w dalszym ciągu kierowane na potrzeby spółek wodnych. Jednocześnie zakłada się, że środki przekazywane w ramach budżetów wojewodów (cz. 85 budżetu państwa) będzie w większej części przekazywana w formie dotacyjnej, jak ma to miejsce obecnie, podobnie w przypadku środków aktualnie znajdujących się w rezerwie celowej Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – zakłada się, że środki te (z wyłączeniem kwot przeznaczanych na spółki wodne) będą trafiały do Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”. Dla celów bardziej przejrzystego dysponowania środkami budżetu państwa, zakłada się, że także te środki będą klasyfikowane w ramach części 22 budżetu państwa – tj. gospodarka wodna. Mając na względzie fakultatywność zapisanej w ustawie – Prawo wodne dotacji z budżetu państwa, zakłada się zmniejszenie finansowania z budżetu

państwa po 3 roku funkcjonowania ustawy (po zakończeniu większości z zakładanych okresów przejściowych). Podstawą do pomniejszenia wysokości dotacji będzie wynik finansowy nowej państwowej osoby prawnej – Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”. Podstawowym założeniem, które znajduje także odzwierciedlenie w zakładanych opłatach – wynikiem finansowym Państwowego Gospodarstwa Wodnego jest fakt, iż w przypadku większego zasobu środków finansowych pochodzących z opłat, a co za tym idzie przekroczenia środków potrzebnych na inwestycje w gospodarce wodnej można założyć większe od szacowanej zmniejszenie środków pochodzących z budżetu państwa. Pozostałe (poza zwróconymi do budżetu państwa), nieprzekazane środki finansowe będą stanowiły powiększenie funduszu rezerwowego PGW „Wody Polskie” w związku z istotnymi zadaniami tej jednostki w zakresie bezpieczeństwa powodziowego obywateli. Przy założeniu utrzymania obecnych stawek opłat a przede wszystkim sytuacji hydrologicznej kraju (brak znaczących skutków z powodu klęsk żywiołowych) zakłada się zmniejszenie tych dotacji celowych o wskaźnik inflacji³ + 1 punkt procentowy co w skali powinno oznaczać pomniejszenie dotacji celowych o 24,5% w stosunku do roku referencyjnego (2016, uszczegółowiony opis w załączniku nr 10 do przedmiotowego OSR).

Jednocześnie w zakresie wskazanych środków budżetowych (zapisanych w budżecie wojewodów), w związku z przejściem obowiązków dotychczas wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego zakłada się konieczność zatrudnienia pracowników do wydawania zgód wodnoprawnych oraz kwestii poboru opłat. W związku z tym zakłada się wykorzystanie tych środków w części na pokrycie kosztów wynagrodzeń. Z uwagi na przewidywane wykorzystanie lokali będących w dyspozycji regionalnych zarządów gospodarki wodnej (zarządy zlewni, nadzory wodne) na poziomie decyzyjności i działalności administracyjnej aktualnie sprawowanej przez starostów. Jednocześnie w zakresie działań wykonywanych przez marszałków województw zakłada się przesunięcie do PGW „Wód Polskich” wykonywanie aktualnie prowadzonych przez nich działań w zakresie użytkowania mienia skarbu państwa będącego w ich posiadaniu bądź też, w drodze porozumienia, użytkowanie mienia skomunalizowanego będącego obecnie w posiadaniu marszałków.

Jednocześnie zakłada się, że po 5 latach od rozpoczęcia funkcjonowania nowych jednostek zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post działania nowego systemu organizacyjnego gospodarki wodnej a co za tym idzie zostanie przeprowadzona analiza finansowo-ekonomiczna nowych rozwiązań prawno-administracyjnych. Stosowna ewaluacja będzie się także odnosiła do funkcjonowania danych jednostek a co za tym idzie będzie wykorzystana do standaryzacji kosztów utrzymaniowych i inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodnej.

Jednocześnie, w zakresie dochodów budżetu państwa należy wskazać dwa podstawowe źródła, które będą oznaczały wpływy do budżetu. Przede wszystkim będzie to kwestia wydawania decyzji w zakresie zgód wodnoprawnych. Przy zakładanej ilości wydawanych decyzji na poziomie 4.000 zakłada się przy obecnej wysokości opłaty na poziomie 250 zł dochód z tego tytułu na poziomie 1,0 mln zł. Będą one wnoszone przez PGW „Wody Polskie”, w związku z pozwoleniami wydawanymi dla tego podmiotu przez Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, będą stanowić dochód budżetu państwa.

Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej:

Podstawowym zamierzeniem nowej regulacji jest pełna implementacja art. 3 Ramowej Dyrektywy Wodnej, zgodnie z którą *Każde Państwo Członkowskie zapewnia odpowiednie uzgodnienia administracyjne, w tym określenie właściwej władzy, w celu zastosowania zasad niniejszej dyrektywy na tej części międzynarodowego obszaru dorzecza, która znajduje się na jego terytorium.* Zgodnie z nową regulacją, naczelnym organem i władzą wodną z punktu widzenia użytkowników wód będzie minister właściwy do spraw gospodarki wodnej. Będzie on pełnił funkcję nadzorczą i kontrolną nad PGW „Wody Polskie” w zakresie prowadzonych przez tą państwową osobę prawną działalności, w tym przede wszystkim działalności gospodarczej na wodach i gruntach pokrytych wodami. Minister będzie nadzorował wszelkie działania mające wpływ na stan ekosystemów i osiągnięcie celów środowiskowych dla wód – w tym sporządza przede wszystkim wykaz planowanych inwestycji i działań mogących mieć wpływ na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto do jego zadań będzie należało opracowywanie dokumentów strategicznych, w tym przede wszystkim planów zarządzania ryzykiem powodziowych, planów gospodarowania wodami, krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych oraz realizacji programu działań w zakresie realizacji dyrektywy azotanowej.

³ Zgodnie z „Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw, Warszawa 6 października 2015 r”.

Minister będzie również odpowiedzialny za zatwierdzanie planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”. Wzmocnione zostanie również władztwo ministra nad jednostkami funkcjonującymi w gospodarce wodnej, w tym przede wszystkim kontrola działań podejmowanych przez Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”. Jednocześnie planuje się powołanie Państwowej Rady Gospodarki Wodnej jako ciała doradczego Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Z uwagi na swój charakter (PRGW będzie składała się z przedstawicieli środowisk związanych z gospodarką wodną) nie będzie ona rodzila kosztów, poza środkami przeznaczanymi na bieżące funkcjonowanie (delegacje) – pokrywane ze środków bieżących w budżecie jednostki. Jednocześnie Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej będzie naczelnym organem w zakresie gospodarki wodnej co będzie oznaczało, że będzie wydawał zgody wodnoprawne dla PGW „Wód Polski”. Szacowana ilość takich zgód to ok. 4.000, jednocześnie z uwagi na konieczność wydawania takich dokumentów na terenach w większości wypadków znajdujących się poza Warszawą, zakłada się możliwość, że część z przypisanych Ministrowi etatów będzie realizowana w terenie, w postaci delegatur bądź oddelegowanych pracowników merytorycznych, tak by proces wydawania dokumentów na obszarach dorzeczy przebiegał bez zbędnej zwłoki. Jednocześnie głównym elementem znajdującym się po stronie kosztów (ok. 74,8 mln zł) Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej są zobowiązania rządu polskiego – składki jakie opłaca bądź będzie miała opłacać w związku z członkostwem w organizacjach międzynarodowych. Środki te będą pochodziły z części 22 budżetu państwa (gospodarka wodna) i jak zostało to opisane w punkcie budżet państwa (powyżej) będzie to oznaczało konieczność innego od aktualnego określenia dysponenta tej części budżetowej.

Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”:

Wśród głównych źródeł finansowania działalności jednostki – Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” (państwowej osoby prawnej) znajdują się środki aktualnie przypisane do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, środki dotacji celowych pochodzące z budżetu państwa oraz działalności gospodarczej tej jednostki. Przewiduje się także, że „Wody Polskie” będą otrzymywały środki finansowe pochodzące z nakładanych opłat, (głównie za korzystanie z zasobów wodnych, jak również za wydawanie dokumentów w zakresie zgód wodnoprawnych).

Poza środki aktualnie określone w ustawie budżetowej (cz.22 – Gospodarka wodna, także punkt powyżej pn. budżet państwa) zakłada się nowe wpływy dla „Wód Polskich” (tabela nr 2.)

Tabela nr 2. Środki stanowiące źródło przychodów nowej jednostki (bez cz. 22 – gospodarka wodna/ na podstawie budżetu państwa)

Lp.	Źródło środków	PGW WP (środki w tys. zł)
1.	Środki aktualnie przypisane do cz. 22 budżetu państwa	341 427
2.	Środki przypisane aktualnie w budżetach wojewodów (cz.85)*	147 108
3.	Rezerwa celowa MRiRW (cz. 83)*	244 000
4.	NFOŚiGW	50 000
5.	WFOŚiGW	93 000
6.	Środki kierowane z opłat za pobór wód do jst (gminy i powiaty)	68 000
7.	Instrumenty ekonomiczne służące gospodarowaniu wodami stanowią (art. 142 obowiązującej ustawy - Prawo wodne)	12 000
8.	Opłata administracyjna (Marszałkowie Województw)	33 000
9.	Przychody własne (jednostek)	35 127
10.	Zwrot kosztów przeprowadzenia postępowania wodnoprawnego (zgody wodnoprawnej)	11 000
11.	Nowe instrumenty finansowe	2 104 040**

Łącznie

3 138 702

*środki wskazane bez spółek wodnych.

** dane szacunkowe, przy założeniu osiągnięcia poziomu ok. 55% wysokości postulowanych stawek opłat. Zgodnie z załącznikiem nr 10, zakłada się stopniowe zwiększanie/ osiągnięcie celu aż do wskazanej kwoty docelowej (ok. 3,826 mld zł/ rocznie)

Jednocześnie biorąc pod uwagę środki jakie będą wydatkowane przez PGW „Wody Polskie” należy mieć na względzie, że po stronie tej jednostki znajdować się będą główne zadania inwestycyjne wynikające z dokumentów strategicznych opracowanych w związku z prawodawstwem unijnym jak również główne koszty utrzymania służb odpowiedzialnych za kwestie zapewnienia bezpieczeństwa w zakresie służb. Podsumowanie kierunkowych jedynie wydatków (bez np. wynagrodzeń) wskazuje, że zakres obowiązków nowej jednostki będzie szeroki.

Tabela nr 3. Wybrane koszty nowej jednostki (PGW „Wody Polskie”).

Lp	Kierunek wydatków	PGW WP (środki w zł)
1.	Koszty bieżące (bez remontów i wynagrodzeń.)	229.192
2.	Koszt Remontów	204.942
3.	Monitoring wód	98.144
4.	Funkcjonowanie nowego systemu informatycznego (uruchomienie ISOK, nowy kataster)	19.569 + 25.543*
5.	Funkcjonowanie nowego systemu opłat za pobór wód i odprowadzanie ścieków.	10.955 + 16.000*
6.	Dokumenty planistyczne	36.000
7.	Państw. Służba hydrologiczno-meteorologiczna / Państw. Służba Budowli Piętrzących	94.000
8.	Wydatki majątkowe/ inne	6.664
9.	<u>Inwestycje (cykl 6-letni)</u>	1.940.600
10.	Łącznie	2.640.076 + 41.543*

*jednostkowy, szacowany koszt uruchomienia systemu.

Poza wymienionymi powyżej kierunkami wydatków w zakresie gospodarki wodnej, po stronie „Wód Polskich” znajdować się będą także koszty utrzymania wód oraz melioracji wodnych na poziomie lokalnym. Zgodnie z przejmowanymi przez tą jednostkę środkami, będzie ona także wykonywała inwestycje i prace w zakresie melioracyjnym na poziomie mocno lokalnym, co dodatkowo powiększy koszt jej funkcjonowania.

Z kolei zgodnie ze wskazanymi źródłami pozyskiwania środków (tabela nr 2), obok źródeł finansowania już zdefiniowanych, wystąpią także nowe instrumenty ekonomiczne pozyskiwane w związku z pobieraniem i wykorzystywaniem zasobów wodnych. W tym zakresie rozróżnione będą przede wszystkim dwie opłaty zasadnicze:

- a) opłata stała – zasobowa, związana z gwarantowanym w zgodzie wodnoprawnej zasobem wodnym. Będzie ona wnoszona przez wszystkich użytkowników wód.
- b) opłata zmienna – użytkowa, ponoszona za faktyczne wykorzystanie wód.

Oprócz powyżej wskazanych do głównych instrumentów ekonomicznych składających się na źródło środków będących w gestii Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” opłatą ponoszoną przez użytkowników będzie także nowy instrument związany z kwestiami retencji, który będzie dotyczył wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.

Pozyskane w ten sposób środki będą bezpośrednio przeznaczone na inwestycje w gospodarkę wodną oraz cieków. Jednocześnie z uwagi na fakt, iż znaczącą częścią wydatków po stronie PGW „Wody Polskie” będą inwestycje należy zaznaczyć, że zakładany poziom inwestycji będzie możliwy jedynie przy pozyskaniu odpowiednich środków, a co za tym idzie, wobec braku takich środków następować będzie priorytetyzacja zakładanych inwestycji a ich bezpośredni wybór będzie możliwy po konsultacji z radą powoływaną przy PGW „Wody Polskie”.

Zgodnie z pozyskiwanymi środkami, PGW „Wody Polskie” otrzyma znaczący zakres obowiązków, do których zalicza się wspieranie opracowania planów i programów strategicznych przygotowywanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, prowadzenie katastru wodnego, a przede wszystkim podejmowanie działań inwestycyjnych w tym przede wszystkim tych związanych z bezpieczeństwem powodziowym. W związku z powyższym PGW „Wody Polskie” będą mogły korzystać również z rezerwy celowej Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (cz. 83, dział 758, rozdział 75818, poz. 4) pn. *Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w tym realizacja zadań w dorzeczach Odry i górnej Wisły* z przeznaczeniem na inwestycje z zakresu zabezpieczenia powodziowego.

W zakresie obowiązków zakłada się również, że nowa jednostka będzie odpowiadała za utrzymanie majątku znajdującego się obecnie w administracji regionalnych zarządów gospodarki wodnej, w tym infrastruktury przeciwpowodziowej o łącznej wartości sięgającej blisko 27,9 mld zł.

Poza wymienionym majątkiem, Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” będzie także prawnym następcą i dysponentem majątku przypisanego aktualnie do marszałków województw, wartego ponad 7 mld zł. Łączna wartość majątku, wobec powyższego będzie sięgać ok. 34,9 mld zł. „Wody Polskie” obok utrzymania majątku będą także prowadziły działania inwestycyjne, w tym w zakresie utrzymania wód. Dla tego celu będą korzystały ze środków przypisanych w ramach funduszy unijnych.

Zgodnie z nowymi kompetencjami PGW „Wód Polskich”, jednostka ta będzie odpowiedzialna za wydawanie zgód wodnoprawnych. Zgodnie z posiadanymi danymi ilość wydawanych dokumentów tego typu w skali roku to ok. 25.000 - 28.000 pozwoleń. Przy założeniu wydawania takiej ilości dokumentów w skali rocznej oraz zakładanym koszcie przeprowadzenia postępowania na poziomie 250 zł (w przypadku pozwolenia) wielkość przychodów z tego tytułu będzie wynosić (przy założeniu dolnej wartości) ok. 6,25 mln zł. Oprócz wskazanego pozwolenia wodnoprawnego projekt ustawy – Prawo wodne przewiduje dla niektórych rodzajów korzystania z wód lub innych działań obowiązek dokonania zgłoszenia – co powinno ograniczyć ilość aktualnie składanych wniosków o wydanie pozwoleń wodnoprawnych – zakładana wielkość to ok. 10.000. Ponadto dla określonego zakresu działań inwestycyjnych przewidywany jest obowiązek uzyskania oceny wodnoprawnej - zakładana liczba wniosków o ocenę wodnoprawną to ok. 3.000 ocen rocznie. W tabeli nr 2 wykazano wielkość przychodów z tego tytułu na poziomie ok. 11 mln zł/rocznie. Z uwagi na charakter tej opłaty oraz tego, że będzie ona wynikała z kosztu przeprowadzenia postępowania została ona przypisana do przychodów nowej jednostki.

„Wody Polskie” będą także prowadziły kataster wodny, który w założeniu projektodawcy obejmie także rejestry znajdujące się aktualnie w zasobach marszałków województw. W zakresie kosztów realizacji tej zmiany należy podkreślić, że obecnie ewidencja wód i urządzeń melioracyjnych jest już w znacznej części prowadzona w formie elektronicznej i trwają prace nad objęciem jej w całości formą elektroniczną. Objęcie ewidencji wód i urządzeń melioracyjnych infrastrukturą informacji przestrzennej spowodowało konieczność podjęcia działań w zakresie harmonizacji tych zbiorów danych w celu osiągnięcia ich interoperacyjności. Koszt powstania takiej bazy został oszacowany na 25 mln zł zaś jego roczne, techniczne utrzymanie na ok. 7- 9 mln zł. Powstanie tej bazy będzie sfinansowane przede wszystkim ze środków „Wód Polskich” oraz (w przypadku pozyskania tych funduszy) ze środków programu Polska Cyfrowa, bieżące utrzymanie bazy będzie finansowane ze środków budżetu państwa. Poza wymienionym systemem katastru wodnego, PGW „Wody Polskie” będą także koordynowały inne systemy informatyczne aktualnie znajdujące się w gestii Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (głównie system map – ISOK).

W zakresie obowiązków i kompetencji „Wód Polskich” znajdzie się także pobieranie opłat związanych z sektorem gospodarki wodnej (za pobór wód oraz za wprowadzanie do wód lub/i do ziemi ścieków). Będzie to oznaczało konieczność dysponowania bazą podmiotów oraz odpowiedniego zaplecza odpowiadającego za pobieranie tych opłat. Z uwagi na identyfikację użytkowników wód (baza aktualnie płacących jest w gestii marszałków województw) już płacących jak i potencjalnych płatników (baza Głównego Urzędu Statystycznego, Urząd Regulacji Energetyki) opracowanie systemu spójnego dla terenu całej Polski oszacowano na kwotę ok. 16 mln zł, jednocześnie koszt zarządzania i utrzymania takiej bazy to kwota ok. 9-10 mln zł. Jednocześnie z uwagi na przejęcie dotychczasowych zadań, wykonywanych przez marszałków województw, zakłada się, że środki jakie pobierają oni aktualnie w postaci opłaty administracyjnej będą trafiały do PGW „Wód Polskich”. Łączne koszty utrzymania systemów informatycznych (uwzględniając system opłatowy, nowy kataster oraz utrzymanie systemu map – system ISOK) powinien sięgnąć ok. 30,5 mln zł rocznie uwzględniając konieczność aktualizacji systemów i jego

ewentualnego poszerzania np. o nowych płatników (tabela nr 3, lp. 4 i 5).

W związku z likwidacją aktualnie obowiązujących zwolnień z opłat ze względu na sposób ich nałożenia, „Wody Polskie” będą ponosiły koszty związane z pobieraniem przedmiotowej opłaty. Danymi referencyjnymi do nałożenia stosownej opłaty będą w zależności od prowadzonej działalności dane gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny (sprawozdania OS-3 oraz OS-4 składane do GUS), Urząd Regulacji Energetyki oraz w ramach pozwoleń wodnoprawnych. Według aktualnie obowiązującego prawodawstwa przewidziana jest opłata za użytkowanie środowiska – w tym sektorów gospodarki wodnej oraz wodno-kanalizacyjnego – pobór wód (w tym wód powierzchniowych oraz podziemnych) oraz odprowadzanie ścieków, w związku z tym obecnie użytkowane systemy informatyczne nie będą wymagały znaczących aktualizacji pod tym względem, w stosunku baz danych na których aktualnie pracują urzędy marszałkowskie. Jednocześnie utworzenie nowego systemu informatycznego będzie przede wszystkim oznaczało konieczność skorzystania z danych będących w posiadaniu marszałków województw oraz w przypadku kontroli – poszerzenia bazy danych zgodnie z ich wynikami.

Jednocześnie po stronie Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” będzie znajdowała się kwestia ochrony zasobów wodnych oraz ochrony ludzi i mienia przed powodzią, co oznacza, że jednostka ta będzie uzgadniała projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz decyzje o warunkach zabudowy. Oznacza to, że jednostka ta będzie pełniła (w myśl zasady „jedna rzeka – jeden właściciel”) większość zadań z zakresu ochrony powodziowej, przypisanych dziś regionalnym zarządom gospodarki wodnej przy jednoczesnym zwiększeniu współpracy z zainteresowanymi – jednostkami samorządu terytorialnego, tak by w maksymalny sposób zapewnić bezpieczeństwo zamieszkującym tereny potencjalnie zagrożone takim ryzykiem.

Również po stronie nowego podmiotu znajdzie się współpraca przy opracowaniu krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych z zainteresowanymi gminami, co będzie oznaczało obciążenie administracyjne (przejęcie zadania aktualnie znajdującego się po stronie Marszałka województwa) m.in. w zakresie przyjmowania sprawozdań z realizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych oraz gromadzenia informacji związanych z kpošk (wykaz aglomeracji, informacja o postępie realizacji przedsięwzięć).

Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” będzie także pełniło istotną rolę w przygotowywaniu przez Ministra właściwego do gospodarowania wodami kluczowych dokumentów strategicznych dla gospodarki wodnej w Polsce. „Wody Polskie” będą przygotowywały zestaw danych i informacji wykorzystywanych do opracowania planów i programów wymaganych prawem Unijnym.

Poza wymienionymi Państwowe Gospodarstwo Wodne będzie także pokrywało koszty funkcjonowania rady konsultacyjnej funkcjonującej przy tej instytucji. Przy założeniu uczestnictwa 16 przedstawicieli marszałków województw oraz 16 przedstawicieli wojewodów koszt funkcjonowania tego ciała opiniodawczo-doradczego nie powinien przekroczyć 100 tys. zł/ w skali roku (za uczestnictwo w pracach rady nie jest przewidziane wynagrodzenie, jedynie zwrot kosztów delegacji).

Jednostki Samorządu Terytorialnego (Gminy):

Główne zmiany jakie dotyczyć będą jednostek samorządu terytorialnego na poziomie gminnym dotyczyć będą zmiany adresata sprawozdań opracowywanych przez te jednostki a dotyczących krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (aktualnie sprawozdanie z działalności przedkładane jest marszałkowi województwa, według nowego systemu składane będzie do Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”). Ponadto, z uwagi na właściwość miejscową tej jednostki zakłada się, że to gminy będą wyznaczały aglomeracje w ramach nowego, funkcjonującego systemu oczyszczania ścieków komunalnych. Jednocześnie z uwagi na publiczny charakter działań nowej jednostki – „Wód Polskich” oraz przejęcie pełni zadań wynikających z gospodarki wodnej przez nowy podmiot, zakłada się że środki przypisane w ramach opłat do tych jednostek samorządowych będą kierowane do nowopowstającej państwowej osoby prawnej. Jednocześnie nowy system zarządzania gospodarką wodną będzie oznaczał także przekazanie kompetencji w zakresie tego sektora nowej jednostce a co za tym idzie będzie to oznaczało zmniejszenie zadań przypisanych tym jednostkom samorządowym.

W zakresie innych regulacji bezpośrednio dotyczących samorząd gminny oraz zgodnie z ustaleniami pomiędzy Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Ministrem Środowiska, określono nowy system, ustalano dolną stawkę opłaty na poziomie 30 zł za ha, zaś górną stawkę na poziomie 150 zł za ha (jako najwyższej, występującej zgodnie z posiadanymi danymi). Zgodnie z danymi

GUS, (publikacja - styczeń 2015 r.) powierzchnia gruntów zmeliorowanych użytków rolnych w Polsce to 6.413,6 tys. ha. Odpowiednio spółki wodne swoim działaniem obejmują powierzchnię 4.178,0 tys. ha. W toku konsultacji publicznych jak i uzgodnień międzyresortowych ustalono iż opłata pobierana na cele utrzymania melioracji wodnych szczegółowych powinna być naliczana od całości gruntów klasyfikowanych jako zmeliorowane tj. 6.413,6 tys. ha. Zgodnie z zakładanym celem poboru opłaty, gminy będą prowadziły stosowny wykaz urządzeń melioracji wodnych szczegółowych zaś sama opłata (w oparciu o wykaz) będzie jednostkowo różna dla użytkowników w zależności od rodzaju gruntu – posiadanych urządzeń. Szacunki wskazują na to, że potencjalna kwota opłaty może sięgnąć 35 zł za ha, co dałoby kwotę ok. 224,5 mln zł rocznie (nie uwzględniając dotacji z budżetu państwa), co zostało wykazane w tabeli jako dochód Gmin. Jednocześnie po 5 latach funkcjonowania nowego systemu zakłada się podniesienie składki do ok. 40 zł/ha, co oznaczać będzie wzrost potencjalnych dochodów do ok. 256,5 mln zł. Mając na uwadze koszty utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych określono na poziomie 198,1 mln zł/rocznie, uwzględniając pozostające środki pobierane w ramach opłat od użytkowników jako środki na potencjalne inwestycje podejmowane przez gminy (szczegółowe wyliczenia w załączniku nr 10 do OSR).

Jednostki Samorządu Terytorialnego (Powiaty):

Zgodnie z zakładaną regulacją, reformą gospodarki wodnej nastąpi konsolidacja środków aktualnie pobieranych w związku z opłatami za pobór wód oraz za wprowadzanie ścieków do ziemi i do wody. Według obecnie funkcjonującego systemu, w ramach tych środków Powiaty dysponowały 10% pobieranej kwoty co dawało rocznie ok. 46-47 mln zł. Zgodnie z nową regulacją środki te wraz z zadaniami w zakresie gospodarki wodnej będą stanowiły przychód Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”. Zgodnie z nową regulacją, to „Wody Polskie” będą wydawały pozwolenia wodnoprawne (aktualnie zadania Starosty) a co za tym idzie przejmą znaczący obowiązek, który będzie wymagał odpowiedniego poziomu zatrudnienia. Środki te zostaną podzielone pomiędzy wspomniane już „Wody Polskie” oraz (w zakresie opłat za zrzut ścieków) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW):

Zgodnie z postulowaną regulacją Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) będzie przekazywał Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu „Wody Polskie” środki stanowiące równowartość przychodów Narodowego Funduszu uzyskiwanych z opłat za pobór wód, do PGW „Wody Polskie” będą trafiały także środki przychodów wymienionych aktualnie w art. 142 obowiązującej obecnie ustawy – Prawo wodne (tj. Instrumenty ekonomiczne służące gospodarowaniu wodami). Łącznie da to kwotę około 62 mln zł rocznie co stanowić będzie ok. 3,94% przychodów NFOŚiGW w perspektywie finansowej 2015-2018. Jednocześnie poza przekazywaniem środków gromadzonych za pobierany zasób wodny zakłada się, że do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej trafiać będą środki aktualnie przypisane do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (w zakresie opłat za wprowadzanie ścieków do wód i do ziemi), co przy spodziewanej kwocie ok. 100 mln zł/rocznie z tego tytułu oznacza, przy zmianie adresatów środków finansowych, że kwota w dyspozycji NFOŚiGW będzie większa o ok. 38 mln zł/rocznie (sumarycznie skutek zmiany ustawowej będzie pozytywny dla tej jednostki). Dodatkowo NFOŚiGW przynależne będą środki aktualnie pobierane z tytułu opłat za odprowadzanie ścieków do Starostw i Gmin, co powiększa wskazaną kwotę o kolejne ok. 73 mln zł, dając łącznie ok. 111 mln zł/rocznie. Przesunięcie środków finansowych, będących aktualnie w dyspozycji NFOŚiGW zostało przedstawione na schematach załączonych do OSR. Postulowana zmiana zawiera jednocześnie możliwość współfinansowania działań z zakresu realizacji dyrektywy azotanowej po stronie NFOŚiGW, jednocześnie to potencjalne finansowanie działań zakładane jest wyłącznie ze środków znajdujących się obecnie w dyspozycji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Co do zasady nie powinno oznaczać zwiększenia wydatków NFOŚiGW ponad aktualnie ponoszone koszty.

wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw) :

W przedłożonej Ocenie Skutków Regulacji (OSR) środki obecnie stanowiące przychód wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw) z tytułu opłat za pobór wód będą stanowiły dochód Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”.

Szacowany koszt po stronie funduszy to w oparciu o posiadane dane (za lata 2009-2012) to około 193 mln zł rocznie. Powyższa kwota będzie stanowić ok. 13,5-18,3% przychodów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (w roku 2014 ok. 19,7%). Jednocześnie należy nadmienić, że poza utraconymi korzyściami wynikającymi ze zmiany beneficjenta środków będących aktualnie w dyspozycji wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, co do zasady fundusze te nie będą wypełniały zadań z zakresu gospodarki wodnej, co oznaczać będzie zmniejszenie zakresu obowiązków znajdujących się aktualnie po stronie wfośigw.

Jednostki Samorządu Terytorialnego (marszałkowie województw):

Zgodnie z proponowaną ustawą marszałkowie województw nie będą wykonywali zadań zleconych oraz nie będą sprawowali praw właścicielskich wobec wód aktualnie im przypisanych. Zgodnie z postulowaną zmianą wody aktualnie przypisane do marszałków województw przejdą pod zarząd Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”. Będzie to oznaczało konieczność przekazania środków aktualnie przypisanych marszałkowi województwa zarówno z budżetów wojewodów (cz. 83 budżetu państwa) jak i z rezerwy celowej Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (cz. 85 budżetu państwa). Z uwagi na to, że powyższe zadanie jest zadaniem zleconym, zaś marszałkowie prześlą to zadanie do nowej instytucji, środki te nie zostały wykazane jako strata dochodów po ich stronie. Jednocześnie jako utracone korzyści zostały wskazane środki jakie marszałkowie pobierają aktualnie z części opłat gromadzonych za pobór wód. Środki te będą stanowiły część wpływów nowej jednostki Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” z przeznaczeniem na pokrycie kosztów wynikających z konieczności zbierania opłat za pobór wód. Zgodnie z danymi dotyczącymi pobieranych opłat, poziom opłat związanych z usługami wodnymi sięgał ok. 470-474 mln zł/ rocznie w latach 2009-2012. Zgodnie z załączonym schematem i w oparciu o obowiązującą ustawę – Prawo ochrony środowiska, marszałkowie województwa za pobieranie opłat otrzymywali 10% ze środków przeznaczonych na cele funduszy ochrony środowiska (70% z pobieranej łącznej kwoty) co daje przeciętnie wielkość pobieranej opłaty na poziomie ok. 33 mln zł/ rocznie. W związku z przejściem tego obowiązku przez „Wody Polskie”, również opłata z tego tytułu pozostanie w nowej państwowej osobie prawnej, co zostało wykazane w pkt 6 OSR jako utracona korzyść marszałka województwa.

Jednocześnie, w związku z przekazaniem do Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” części kompetencji obecnie przypisanych marszałkowi oraz zadań związanych z wydawaniem pozwoleń wodnoprawnych, osoby dotychczas zatrudnione w tym zakresie w urzędach marszałkowskich (wojewódzkich zarządach melioracji i urzędach wodnych), będą wspierać merytorycznie wydawanie pozwoleń zintegrowanych oraz inne zadania z zakresu gospodarki wodnej, które pozostają w gestii marszałków województw.

inne:

Minister Finansów:

Przewiduje się również, że służby podatkowe otrzymają zadania w związku z przypisaniem do części opłat przepisów działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa. Kwestia ta będzie dotyczyła m.in. opłat legalizacji za urządzenia wodne, zgodnie z postulowaną regulacją i w świetle danych historycznych można oszacować ilość tego typu legalizacji na poziomie 90-100 rocznie, co w przypadku zmiany ustawowej może w pierwszych latach wzrosnąć do 150/ rocznie. W przypadku pobierania opłat za pobór wód, lista płatników jest określona na podstawie danych jakie gromadzone są aktualnie przez marszałków województw, Główny Urząd Statystyczny (składane oświadczenia OS-3 i OS-4) oraz Urząd Regulacji Energetyki (podmioty – elektrownie wodne i energetyka cieplna/ zawodowa). W tym zakresie główne obowiązki spoczną przede wszystkim na Państwowym Gospodarstwie Wodnym „Wody Polskie” (wydawanie decyzji, przeprowadzanie kontroli).

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

Minister właściwy do spraw rolnictwa udostępnia podmiotom (rolnikom), informację wspierającą stosowanie zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej, obejmujących praktyczne zagadnienia stosowania środków służących ograniczeniu odpływu związków azotu ze źródeł rolniczych oraz sposób postępowania w zakresie praktyki rolniczej w szczególności związanej z procesami nawożenia, gospodarki nawozami w gospodarstwach rolnych. Jednocześnie środki finansowe wydatkowane z tytułu dostarczenia stosownej informacji zostaną zapewnione w ramach budżetu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz nie przekroczą aktualnie obowiązujących

limitów wydatkowych.

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW):

W związku z nową regulacją prawną, IMGW będzie (pełniąc rolę państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej) prowadził metodykę szacowania ryzyka powodziowego. Zakres informacji zbieranych i przetwarzanych przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, posiadana infrastruktura badawcza i techniczna, a także potencjał nowoczesnej państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej, pozwala powierzyć temu Instytutowi zadanie polegające na opracowywaniu scenariuszy ekstremalnych zdarzeń hydrologicznych i meteorologicznych, w szczególności zdarzeń powodziowych. Powyższe scenariusze pozwolą właściwym organom (organowi decyzyjnemu w tym zakresie) na podejmowanie trafnych oraz odpowiedzialnych i uzasadnionych decyzji w zakresie przeciwdziałania potencjalnym zagrożeniom ze strony niebezpiecznych zdarzeń zachodzących w atmosferze oraz hydrosferze, w szczególności w zakresie sterowania zbiornikami przeciwpowodziowymi oraz synchronizacji pracy zbiorników retencyjnych i polderów. Scenariusze ekstremalnych zdarzeń hydrologicznych i meteorologicznych będą przygotowywane w ramach obecnie posiadanej infrastruktury oraz kadry pracowniczej (jak również środków obecnie pozyskiwanych przez IMiGW) tj. bez konieczności zwiększenia środków finansowych pochodzących z budżetu państwa. Po stronie kosztów zakłada się, że środki obecnie wydatkowane z budżetu państwa będą mogły być wspierane (w miarę możliwości finansowych) z zasobów Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”.

Wojewodowie/ Marszałkowie Województw:

Zgodnie z art. 250 Projektu ustawy planuje się powołanie Komitetów Konsultacyjnych jako ciała funkcjonującego przy Prezisie Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” o charakterze doradczym i opiniującym. Projektowana ustawa zakłada wyznaczenie po 16 przedstawicieli – członków Komitetów Konsultacyjnych.

Łączny koszt uczestnictwa 1 przedstawiciela określono na poziomie 3 tys. zł/ rocznie zaś wskazany koszt będzie pokrywany w ramach budżetu Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” (nie przewiduje się wynagrodzeń z tytułu uczestniczenia w Komitecie Konsultacyjnym).

Poza wymienionym obowiązkiem uczestniczenia w powoływanych przy Prezisie Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” przedstawicieli, po stronie wojewodów znajdzie się także nowy obowiązek – ustalania stref ochronnych ujęć wody z urzędu. Z uwagi na charakter administracyjny tej czynności (koszt ustanowienia strefy ochronnej, jak i dokumentacja z tego wynikająca nie będzie pokrywana ze środków budżetu wojewody/ budżetu państwa). Wojewodowie podobnie jak aktualnie będą także pełnili istotną rolę w zakresie ochrony powodziowej jak i zadań z zakresu zarządzania kryzysowego. Wojewodowie będą brali udział w opracowaniu planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz planów suszowych, stosownie do właściwości terytorialnej.

Dyrektywa 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego – dyrektywa azotanowa:

W związku z orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wskazującym na niewypełnienie przez Polskę zobowiązań wynikających z dyrektywy 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącej ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1991, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rodz. 15, t. 2, str. 68) – „dyrektywy azotanowej”, w projekcie ustawy zawarto propozycję regulacji zmierzającej do wprowadzenia jednego programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

Istotą przedmiotowej propozycji jest ustanowienie na terenie całego kraju jednego programu działań mającego na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych, bez wyznaczania obszarów szczególnego narażenia na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego (OSN). Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 5 dyrektywy azotanowej „Państwa Członkowskie są zwolnione z obowiązku określania szczególnych stref zagrożenia, jeśli ustanawiają i stosują programy działania określone w art. 5 zgodnie z niniejszą dyrektywą, na całym terytorium kraju.” W świetle tej regulacji, możliwe jest wprowadzenie programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych, z pominięciem wyznaczania obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego (OSN), o których mowa

w art. 2 lit. k oraz art. 3 ust. 2 dyrektywy azotanowej.
 Takie rozwiązanie stanowi dopuszczalną przez dyrektywę azotanową alternatywę dla wyznaczania OSN i ustanawiania dla tych OSN jednostkowych programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Propozycja wprowadzenia jednego programu działań mającego na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych została poparta doświadczeniami innych państw, w tym Niemiec i Austrii.
 W związku z wdrożeniem Programu działań mającego na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszaru całego kraju przewiduje się poniesienie dodatkowych kosztów przez rolników, które będą wynikały głównie z konieczności dostosowania infrastruktury gospodarstwa rolnego do wymagań określonych w Programie, tj. realizacji inwestycji w zakresie budowy urządzeń do przechowywania nawozów naturalnych, a także wykonania bilansu azotu i planu nawożenia w przypadku dużych gospodarstw rolnych.

inspekcja ochrony środowiska:

Zgodnie z realizowanym (i opisaną powyżej), pełnym wdrożeniem dyrektywy azotanowej, zakłada się zwiększenie kompetencji po stronie wojewódzkiej inspekcji ochrony środowiska. Będzie to przede wszystkim oznaczało kontrolę (co 4 lata) gospodarstw, które z uwagi na swoją powierzchnię (bądź wskazane w projekcie jednostki przeliczeniowe) nie będą kwalifikowały się co do zasady do planowanych inwestycji, jednocześnie zaś z uwagi na zakres dyrektywy nie będą musiały ponosić kosztów inwestycyjnych a jedynie sprawozdawcze. Z uwagi na zakres tych działań planuje się zwiększenie finansowania dla inspekcji przede wszystkim ze środków PGW „Wody Polskie”. Koszt minimalny takich kontroli oszacowano na ok. 41,25 mln zł/rocznie, co jednak w przypadku grupy dotychczas niekontrolowanej może oznaczać dodatkowe koszty, przy założeniu konieczności utrzymywania m.in. laboratoriów oraz zakupu dodatkowego sprzętu technicznego (ok. 24-25 mln zł/rocznie, aktualnie przypisane do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej). Oprócz kontroli i dodatkowych zadań konieczne będzie także podejmowanie działań bieżących, tj. przede wszystkim związanych z badaniem stanu jakości wód, przygotowaniem dokumentów związanych z ich monitoringiem, a także oceną wdrażania innych zadań (np. związanych z realizacją dyrektywy morskiej). Łączny koszt tych działań został oszacowany na poziomie ok. 98,154 mln zł/rocznie.

Ustanawianie z urzędu stref ochronnych ujęć wody:

Jednocześnie w ramach rozwiązań planowanych w projekcie ustawy – Prawo wodne w zakresie ustanawiania stref ochronnych ochrony pośredniej i bezpośredniej planuje się objęcie tą regulacją użytkowników przede wszystkim w postaci obowiązku opracowywania analizy ryzyka.
 Zgodnie z projektowaną ustawą strefę ochronną, ustanawia się na podstawie analizy ryzyka obejmującej ocenę zagrożeń przeprowadzoną w oparciu o analizy hydrogeologiczne i hydrologiczne oraz dokumentację hydrogeologiczną oraz hydrologiczną, analizę identyfikacji źródeł zagrożenia wynikających ze sposobu zagospodarowania terenu, a także o wyniki badania jakości ujmowanej wody.
 Stosowna dokumentacja do opracowania analizy ryzyka to wydatek minimum 40.000 zł co przy założeniu konieczności ustanowienia 2.100 stref ochronnych ujęć wody oznaczałoby minimalny koszt na poziomie 84 mln zł. Jednocześnie w zależności od wyznaczonej strefy koszt ten może sięgać do 200.000 zł za jedną strefę, co oznacza, że koszt maksymalny może przewyższać przyjęte, minimalne szacunki. Stosowny koszt został także wskazany po stronie wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorstw. (Szczegółowy opis – uzasadnienie dla regulacji zostało zawarte w załączniku nr 6 do OSR)

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

-

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian	0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)

W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2015 r.)	duże przedsiębiorstwa	301,76	329,19	356,62	384,06	493,78	-	4.531,85
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	219,93	239,92	259,92	279,91	359,88	-	3.302,93
	sektor wodno-kanalizacyjny	1.074,8 1	1.172,5 2	1.270,3 2	1.367,94	1.758,78		16.141,69
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe** (opisane także w ujęciu niepieniężnym)	507,55	553,69	599,83	645,97	830,53	-	7.622,41
	Utrzymanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych	224,5	224,5	224,5	224,5	224,5	-	2.507,50
	rolnicy (realizacja dyrektywy azotanowej)*	81,12	81,12	81,12	81,12	81,12	-	811,20
	podmioty objęte nową regulacją – ustanawianie stref ochronnych z urzędu	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40	-	84,00
	posiadacze i adresaci pozwoleń wodnoprawnych	28,95	28,95	28,95	28,95	28,95	-	289,50
	użytkownicy wód (obowiązki wynikające z opomiarowania poboru wód)	60,00	120,00	-	-	-	-	180,00
	W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	<p>Zakres nowej opłaty oraz stosunek jej wielkości (ok. 1,19 zł) do średniej ceny MWh (średnia za 2015 r. – 169,99⁴ zł; średnia za lata 2010-2014 – 188,1 zł) wynoszący ok. 0,7% do 1,0% (0,66% biorąc pod uwagę średnią cenę z ostatnich 4 lat) ceny energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym wskazują, że stawka opłaty w postulowanej wysokości nie wpłynie znacząco na rynek oraz konkurencyjność gospodarki. Biorąc pod uwagę skalę funkcjonowania branży, która zostanie objęta opłatą (energetyka ciepła) oraz wykazywane przez nią wyniki finansowe (zysk z działalności) można stwierdzić, że opłata w postulowanej wysokości będzie skutecznym bodźcem efektywnego wykorzystywania zasobów wodnych, a jednocześnie nie wpłynie w znaczący sposób na konkurencyjność branży energetycznej. Jako skutek zostały wpisane potencjalne przychody z tytułu opłat za pobór wód użytkowanych przez energetykę konwencjonalną, przy założeniu opłaty związanej przede wszystkim z zakładaną opłatą stałą – tj. zasobem wodnym zapewnionym pobierającemu. Jednocześnie w przypadku opłaty stałej jest ona uzależniona od maksymalnej wielkości zasobu wodnego udostępnionego na mocy posiadanego przez zakład pozwolenia wodnoprawnego. . Przy powstaniu nowego systemu informacji w zakresie gospodarki wodnej, oraz wskazanie jednego organu, jako właściwego do wydawania zgody wodnoprawnej będzie możliwe ujednoczenie warunków udostępniania zasobów wodnych.. Ograniczy to z jednej strony zawyżanie ilości wód wskazywanych, jako niezbędne do poboru na cele produkcji jak i będzie w dłuższej perspektywie, po okresie około 3 lat, i osiągnięciu pełnej funkcjonalności tego systemu prowadzić do obniżenia tej opłaty. Poza wskazanym sektorem energetyki, nowe stawki w zakresie opłat za pobór wód będą obejmowały przede wszystkim najbardziej wodochłonne sektory gospodarki, tj. branżę chemiczną, produkcję papieru i wyrobów z papieru.</p>					
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	<p>Zaproponowane stawki opłat dla hodowców ryb oraz innych organizmów wodnych, nawodnień gruntów leśnych i użytków rolnych jak również sektora hydroenergetyki wskazują, że postulowana regulacja nie wpłynie w znaczący sposób na funkcjonowanie tych sektorów. Zaproponowane stawki, zarówno w odniesieniu do cen energii elektrycznej (hydroenergetyki – 1,24 zł/</p>						

⁴ Informacja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr 13/2016 w sprawie średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym za rok 2015 r.

		<p>MWh– górna stawka), bądź obciążenia gruntów leśnych i użytków rolnych nie powinny w istotny sposób zwiększyć kosztów funkcjonowania tych sektorów. Jednocześnie w przypadku sektorów charakteryzujących się znaczącą wielkością poboru maksymalnego (wpisanego w zgodzie wodnoprawnej), stosunek opłat do kosztów produkcji może zwiększyć cenę towarów i usług w przypadku braku urealnienia wysokości wskazywanego jako maksymalny poboru wód w pozwoleniu wodnoprawnym.</p> <p>Jako skutek zostały w tym zakresie wpisane potencjalne przychody z tytułu opłat za pobór wód dla elektrowni wodnych, chowu i hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych jak również nawadniania użytków rolnych i leśnych oraz produkcja rolna. Jednocześnie zakres opłaty może ulec zmianie (zmniejszeniu) na etapie uzgodnień konkretnych rozporządzeń dotyczących opłat.</p>
	<p>rolnicy (realizacja dyrektywy azotanowej)*</p>	<p>Zgodnie z danymi przekazanymi przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, koszt szacunkowy realizacji dyrektywy (w stopniu oczekiwanym przez Komisję Europejską) na obszarze całego kraju powinien wynieść ok. 811.200.000 zł (analiza Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.) po stronie rolników. Podany koszt (podział na konkretne lata) został określony szacunkowo, zaś jego szczegółowy wymiar będzie określony po zakończeniu prac zespołu mającego na celu opracowanie wkładu do jednego programu działań, uwzględniając potencjalne źródła współfinansowania (PROW, NFOŚiGW, wfośigw).</p> <p>Według zaproponowanych kryteriów nowy program działań mający na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych będzie obligował do odpowiedniego prowadzenia działalności rolnej ok. 466 tys. gospodarstw rolniczych w kraju. Spocznie na nich obowiązek prowadzenia dokumentacji wszystkich zabiegów związanych z nawożeniem azotowym oraz na części z nich dodatkowo sporządzania średniorocznego planu nawożenia azotem. Wydatki wynikające z tych obowiązków zostały oszacowane na 41,3 mln zł rocznie, z tego 80% stanowić będą koszty pracy. Jednak poprawa racjonalności nawożenia azotem może również dać wymierne korzyści samym gospodarstwom rolnym. Dzięki ograniczeniom potencjalnych strat azotu poprzez optymalny dobór dawki nawozu do oczekiwanego plonu, gospodarstwa rolne mogą zaoszczędzić na wydatkach związanych z ich zakupem, lub uzyskać wpływy ze sprzedaży ich nadwyżek.</p> <p>Nowe wymagania dotyczące przechowywania nawozów naturalnych będzie musiało spełnić ponad 335 tys. gospodarstw rolnych i spowodują wydatki inwestycyjne wynoszące około 754,7 mln zł. Wymóg ten będzie miał zapewne negatywny wpływ na ekonomię gospodarstw o średniej skali produkcji zwierzęcej (10-30 DJP), nieposiadających dostatecznej infrastruktury do przechowywania nawozów naturalnych pochodzenia zwierzęcego. Spowoduje to pogorszenie konkurencyjności zwłaszcza gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną i konie, których nie będzie stać na nowe inwestycje. Wydłużenie okresu na dostosowanie gospodarstw do wymogów programu działań, w zakresie przechowywania nawozów naturalnych, będzie wpływało pozytywnie na ich kondycję ekonomiczną.</p> <p>Zakaz lokalizacji wodopojów dla zwierząt w wodach powierzchniowych według przeprowadzonych obliczeń oznaczać będzie potrzebę wydatków szacowaną na około 15,2 mln zł. Jednak większość z nich będą stanowiły nakłady pracy głównie własnej samych posiadaczy zwierząt (udział około 85%).</p> <p>Roczne obciążenie wyniku finansowego kosztami ich amortyzacji będzie więc znacznie niższe. Uwzględniając średnio 25 letni okres użytkowania urządzeń i budowli do przechowywania nawozów naturalnych, w przypadku wykonania powyższych inwestycji szacowany poziom dodatkowych kosztów z tytułu zmian warunków przechowywania nawozów naturalnych wyniesie 30,2 mln zł rocznie. Z uwagi na perspektywę czasową użytkowania urządzeń (25 lat), koszt amortyzacji nie jest uwzględniony w wymaganej w OSR perspektywie 10-letniej.</p>

<p>podmioty zobowiązane do ustanowienia stref ochronnych ujęć wody</p>	<p>Zgodnie z projektowaną ustawą strefę ochronną, ustanawia się na podstawie analizy ryzyka obejmującej ocenę zagrożeń przeprowadzoną w oparciu o analizy hydrogeologiczne i hydrologiczne oraz dokumentację hydrogeologiczną oraz hydrologiczną, analizę identyfikacji źródeł zagrożenia wynikających ze sposobu zagospodarowania terenu, a także o wyniki badania jakości ujmowanej wody. Koszt dokumentacji wykorzystywanej do przeprowadzenia analizy to minimalnie ok. 40.000 zł za udokumentowanie jednej strefy, co przy założeniu ustanowienia 2.100 stref oznacza łączny koszt ok. 84 mln zł. Jednocześnie w świetle istniejących przepisów nie zakłada się znaczącego wzrostu ilości samych stref. Wskazany próg nowych 2.100 stref jest szacunkiem górnym, którego osiągnięcie może być zdecydowanie dłuższe niż perspektywa 10 lat.</p>
<p>posiadacze i adresaci zgód wodnoprawnych</p>	<p>Zgodnie z ustaleniami zespołu roboczego oraz propozycjami przedłożonymi przez Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, zakłada się udrożnienie ciągłości morfologicznej rzek, w tym przede wszystkim nowe przepisy prawne w zakresie ryb wędrownych. Koszt wprowadzenia regulacji będzie znajdował się po stronie posiadaczy i adresatów pozwoleń wodnoprawnych. To na nich (zgodnie z warunkami określonymi w ww. pozwoleniach) spocznie obowiązek przebudowy aktualnie istniejących bądź budowy nowych urządzeń mających na celu udrożnienie tych urządzeń dla celów hodowli ryb wędrownych. Najistotniejszym z punktu widzenia nowej regulacji jest fakt obecności przegradzających rzekę piętrzeń oraz elektrowni wodnych. Oznacza to konieczność kompromisu pomiędzy dotychczasowymi użytkownikami wód a potrzebami ochrony ryb wędrownych. Ryby są najbardziej wrażliwym na brak ciągłości morfologicznej rzek elementem biologicznym. W ramach analizy pn. „Ocena potrzeb i priorytetów udrożnienia ciągłości morfologicznej rzek w kontekście osiągnięcia dobrego stanu i potencjału części wód w Polsce” (Poznań 2010 r.) zleconej przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej określono ilość budowli i urządzeń hydrotechnicznych odpowiednio na poziomie 63 w przypadku obszaru dorzecza Wisły oraz 285 w przypadku obszaru dorzecza Odry. Koszt wykonania bądź przebudowy tych urządzeń został określony na poziomie odpowiednio 83,9 mln zł (Wisła) oraz 205,6 mln zł (Odra). Konieczna modernizacja będzie oznaczała przede wszystkim zmiany konstrukcyjne urządzeń tak by w maksymalnie możliwym stopniu naśladowały one warunki naturalne dla ryb. W obrębie urządzeń wodnych będzie to oznaczało wydzielenie ramp kamiennych narzutowych, bystrza (bystrzoki), bystrza kaskadowego oraz obejść. Obok wymienionych będzie to oznaczało również budowę urządzeń technicznych służących do migracji ryb (przeplawki), w tym: przepławek komorowych konwencjonalnych (umożliwiających rybom wędrówkę w górę rzeki), przepławek szczelinowych, przepławek deflektorowych, węgorzowych jak również śluz i wind dla ryb.</p> <p>Zakłada się, że wydatki te będą uwzględniane w trakcie zaplanowanych i wykonywanych modernizacji urządzeń wodnych, zatem nie powinny powodować dodatkowo obciążenia po stronie inwestora, a jedynie uzupełnienie działań planowanych lub będących obowiązkiem działań po stronie podmiotu utrzymującego urządzenie wodne.</p> <p>Jednocześnie należy zaznaczyć, iż właścicielem urządzeń znajdujących się na wodach pozostaje Skarb Państwa, z uwagi na wieloletni proces postulowanych zmian (modernizacja urządzeń wodnych tak, by umożliwiała migrację ryb, zakładana jest przy zmianie albo wydawaniu nowych pozwoleń wodnoprawnych), nie zakłada się kosztów realizacji tego zdania po stronie budżetu państwa z wyjątkiem urządzeń znajdujących się w administracji zarządów dorzeczy (koszty takie będą pokrywane ze środków znajdujących się w zasobach tych jednostek).</p> <p>W zakresie wydawanych zgód wodnoprawnych istotną zmianą będzie także kwestia tych dokumentów, w tym w szczególności nowej instytucji, która co do zasady będzie pełniła tę funkcję („Wody Polskie” zamiast Starostów). Przy średnim założeniu wydawania ok. 25.000 pozwoleń wodnoprawnych, istotną będzie polityka informacyjna w tym zakresie w szczególności zaś kwestia zmiany potencjalnych kosztów wydania tych pozwoleń, jednocześnie</p>

		<p>ułatwieniem będzie możliwość uzyskania oceny wodnoprawnej tak by możliwe było podjęcie i określenie na początkowym etapie prac możliwości wykonania konkretnych działań na wodach bez znaczącego angażowania środków w projekty, które nie będą mogły być spełnione z przyczyn środowiskowych.</p>
	<p>Użytkownicy wód (obowiązki wynikające z opomiarowania poboru wód)</p>	<p>Z uwagi na zakładany w projekcie ustawy termin 2 lat na zaopatrzenie się przez użytkowników wód w urzędzenia służące opomiarowaniu pobieranej wody a co za tym idzie ustanowieniu bardziej szczegółowego systemu od obecnie funkcjonującego (dla celów uwierzytelnienia gromadzonych danych) przewiduje się koszt związany z zakupem wodomierzy. Jednocześnie z uwagi na skalę zadania, objemie ono ok. 120.000-150.000 użytkujących pozwolenia wodnoprawne bądź objętych koniecznością opłat za pobór w związku z nową regulacją. Przy zakładanym koszcie na poziomie 1.000 zł/ - 1.200 zł/ za urządzenie koszt tej regulacji powinien sięgnąć ok. 120 mln zł dla posiadaczy bądź występujących o zgody wodnoprawne. Kwota ta może ulec zwiększeniu w związku z koniecznością objęcia opłatą nowych podmiotów aktualnie znajdujących się poza systemem, a w przypadku których stwierdzi się (w wyniku działań kontrolnych) konieczność ponoszenia takich opłat.</p>
	<p>rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe</p>	<p>Projektowana regulacja nie zakłada obciążenia wprost obywateli dodatkowymi opłatami bądź innymi daninami publicznymi. Jednocześnie obciążenie opłatą będzie dotyczyło w szczególności sektora wodno-kanalizacyjnego, co może przełożyć się pośrednio na obywateli. Potencjalne obciążenie obywateli/ gospodarstw domowych nie powinno przekroczyć 29,5 zł/ rocznie/ na mieszkańca (w oparciu o średnie zużycie wody – dane GUS na poziomie 31,1 m³) przy osiągnięciu docelowej wysokości opłaty w perspektywie 10-letniej. Jednocześnie na początkowym etapie wprowadzania nowego systemu opłat i stopniowego osiągnięcia tego celu, początkowa opłata będzie wynosiła ok. 16-17 zł (55-60% kwoty docelowej). Zakłada się, że kwota obciążenia może być wyższa w miastach o dużej liczbie ludności (np. w Warszawie gdzie zużycie na mieszkańca sięga ok. 45,6 m³ , odpowiednio pobierana kwota może być wyższa w stosunku do miast gdzie ten pobór jest odpowiednio niższy, zbliżony do ogólnopolskiej średniej) zgodnie ze zużywanymi zasobami. W innych kosztów (nowych kosztów) potencjalna opłata stanowić będzie niewielką część ceny megawatogodziny wprowadzona regulacja nie powinna wpłynąć na wzrost cen na rynku konkurencyjnym sprzedaży energii elektrycznej, jak również innych towarów i usług z sektora objętego opłatami. W związku z wprowadzeniem nowej definicji usług wodnych oraz opłatą za wody opadowe, zmianie ulegną dotychczasowe obciążenia dla użytkowników wód, jednocześnie skala opłat, biorąc zwłaszcza zakres działania regulacji (grupę docelową) nie powinien stanowić więcej niż 12-13 zł na obywatela w pierwszym etapie wdrażania regulacji przy ok. 24 zł na obywatela Polski w perspektywie 10-letniej. W zakresie tych kosztów, zakłada się, że opłatą zostanie objęty także odpływ wód opadowych i roztopowych. Zgodnie z postulowaną regulacją, bezpośrednią opłatą zostaną objęte co do zasady tereny zurbanizowane (ok. 5,23% powierzchni kraju – dane GUS za 2014 r.) czyli ok. 16,35 tys. km². W związku z powyższym opłata w pierwszym etapie wdrażania nowych instrumentów ekonomicznych nie powinna przekroczyć 28-30 zł na obywatela.</p>
Niemierzalne	-	-
	-	-
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE.

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
X inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

Zniesienie obecnie istniejących zwolnień z tytułu opłat za pobór wód będzie oznaczało zwiększenie ilości procedur i obowiązków po stronie przedsiębiorców, którzy będą ponosili nowe koszty z tytułu wykonywanej przez siebie działalności. Jednocześnie zgodnie z postulowaną zmianą powstaną nowe jednostki organizacyjne. W pierwszych latach może to oznaczać zwiększenie ilości procedur, z uwagi na fakt, iż działalność inwestycyjna Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” będzie nadzorowana przez nowe ciała doradcze funkcjonujące przy tych instytucjach – co może oznaczać zwiększenie ilości dokumentów. „Wody Polskie” będą dysponowały środkami dotychczas wydatkowanymi przez inne jednostki (m.in. marszałkowie województw, NFOŚiGW), co od strony organizacyjnej w początkowym okresie funkcjonowania może oznaczać większą ilość dokumentów znajdujących się w obiegu administracyjnym. Podobnie wzmocnienie nadzorczej pozycji ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, a także przypisanie do niego odpowiedzialności za opracowanie m.in. planów zarządzania ryzykiem powodziowy, planów gospodarowania wodami czy też aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych może oznaczać zwiększenie ilości procedur w zakresie gromadzenia i obiegu informacji oraz sprawozdawczości będących w posiadaniu tego ministra. Jednocześnie w celu ułatwienia procedur i działalności gospodarczej wprowadza się pojęcie promesy – jako instrumentu, który będzie w sposób bardziej przejrzysty przedstawiał możliwości inwestycji na wodach.

9. Wpływ na rynek pracy

Wprowadzenie nowej regulacji nie powinno mieć zasadniczego wpływu na rynek pracy. Nowopowstające jednostki będą rekrutowały pracowników w większości z obecnie istniejących jednostek.

Jednocześnie wraz z powstaniem nowej jednostki o charakterze inwestycyjnym, która będzie wsparta ze środków aktualnie przypisanych do NFOŚiGW, wfośigw, a także nowych instrumentów ekonomicznych, nastąpić powinien wzrost inwestycji w zakresie gospodarki wodnej oraz skuteczności pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej. Nowe środki finansowe w systemie zwiększyć powinny ilość zadań inwestycyjnych zleczanych przez nowy, powstający podmiot – Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, a co za tym idzie zwiększenie zatrudnienia w firmach z sektora MSP biorąc zwłaszcza pod uwagę charakter działań jakie będą podejmowane tj. prac mających charakter wsparcia aktualnie funkcjonującej infrastruktury.

10. Wpływ na pozostałe obszary

X środowisko naturalne
X sytuacja i rozwój regionalny
X inne: sektor gospodarki wodnej

demografia
X mienie państwowe

X informatyzacja
X zdrowie

Omówienie wpływu

Zgodnie ze strategicznym planem adaptacji dla obszarów i sektorów wrażliwych na zmiany klimatu postuluje się przyjęcie nowego Prawa wodnego obejmującego prawne uregulowanie ekonomicznej rentowności użytkowania wody oraz stworzenie zachęt do zmniejszenia wodochłonności gospodarki. Polska jest krajem o stosunkowo małych zasobach wodnych, a efektywność ich użytkowania jest niska. Co więcej, w niektórych częściach Polski występują okresowo trudności w zaopatrzeniu w wodę. Stworzenie nowego, efektywnego systemu finansowania gospodarki wodnej oraz systemu bodźców finansowych kształtujących potrzeby wodne społeczeństwa i gospodarki, ma w tym obszarze znaczenie kluczowe, z uwagi na potrzeby sektora gospodarki wodnej w ramach adaptacji do zmian klimatu.

Postulowana regulacja pomoże w osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów. Jednocześnie postulowane zmiany powinny ukształtować politykę oszczędności w użytkowaniu wody. Przedłożony projekt ustawy – Prawo wodne także ustanawianie stref ochronnych ujęć wody z urzędu, a nie jak to miało do tej pory jedynie (nieobligatoryjnie) na wniosek właściciela ujęcia wody co dodatkowo powinno mieć pozytywny

wpływ na ochronę środowiska, a przede wszystkim ochronę zdrowia ludzkiego.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planowanym terminem wejścia w życie ustawy jest 1 stycznia 2017 r. Zgodnie z założeniami dokumentu, jego implementacja będzie oznaczała zmianę struktur organizacyjnych obecnie istniejącej władzy wodnej. Jednocześnie nowopowstałe instytucje będą opierać się głównie o zasób kadrowy regionalnych zarządów gospodarki wodnej, marszałków województw oraz starostwa powiatowe. Przewidywany w analizie wpływu rok „zerowy” jest równoznaczny z pełnym wprowadzeniem ustawy czyli stworzeniem funkcjonalnych struktur – 1 nowej jednostki (Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”).

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja efektów reformy gospodarki wodnej w ujęciu zaprezentowanym w projekcie założeń będzie możliwa po około 5-6 latach od wejścia w życie nowej ustawy - Prawo wodne. W tym czasie będzie można ocenić, czy wprowadzone rozwiązania przyczyniły się zarówno do zwiększenia efektywności, skuteczności i sprawności działania administracji publicznej w obszarze gospodarki wodnej oraz czy wprowadzone rozwiązania prawno-finansowe przyczyniły się do polepszenia stanu wód i urządzeń wodnych oraz czy wpłynęły na przyspieszenia tempa inwestycji w gospodarce wodnej oraz zwiększenie udziału środków publicznych w tym procesie.

W ramach ewaluacji efektów ex post będzie możliwa ocena proponowanej regulacji pod względem: ilościowym – w zakresie kosztów zmian kadrowych oraz wypełnienia w tym aspekcie budżetu przewidzianego dla funkcjonowania nowych jednostek oraz jakościowym – opinie interesariuszy w tym w szczególności Jednostek Samorządu Terytorialnego, a także wojewódzkich funduszy ochrony środowiska w kwestii wpływu, jaki miała regulacja na ogólny poziom inwestycji w gospodarce wodnej.

W tym zakresie istotnym elementem ewaluacji efektów działania ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej będzie zatwierdzanie sprawozdań finansowych oraz sprawozdań z działalności sporządzonych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” – państwową osobę prawną zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej będzie także dokonywał wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych zarządów dorzecza – państwowych osób prawnych.

Jednocześnie w okresie po 5 latach od zmiany instytucjonalnej w zakresie organizacji gospodarki wodnej nowy system zostanie przeanalizowany pod względem swojej efektywności przede wszystkim w zakresie środków finansowych pochodzących z budżetu państwa (dotacji), jakie są potrzebne dla funkcjonowania zarządów dorzecza.

W zakresie wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej wyznacznikiem przeprowadzenia ewaluacji będzie wysokość środków przeznaczanych przez te jednostki w zakresie gospodarki wodnej w perspektywie 10 lat od wprowadzenia reformy.

Jednocześnie oczekiwanym efektem pośrednim wprowadzenia nowej ustawy będzie realizacja inwestycji w ramach nowej perspektywy finansowej (a co za tym idzie także możliwości ewaluacji ex post jej wprowadzenia) zakłada się także: renowację bądź przebudowę 70 budowli piętrzących oraz 20 zbiorników suchych, jednocześnie w ramach prowadzonych prac budowlanych zakłada się także przebudowę lub budowę co najmniej 135 km obwałowań.

Jako efekt projektu można także uznać prace w korytach rzek (prace utrzymaniowe polegające głównie na przebudowie urządzeń hydrotechnicznych oraz pogłębianiu koryta) na odcinkach o łącznej długości 205 km.

Szacowane przedsięwzięcia (efekty wprowadzenia nowej regulacji) nie obejmują inwestycji, które będą realizowane w ramach środków planowanych do przesunięcia z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska do dyspozycji marszałków województw. Przedstawione prace dotyczą efektów planowanych do 2021 r.

W ramach ewaluacji ex-post planuje się także przeprowadzenie analizy kosztów ponoszonych przez środowisko a związanych z poborem wody przez poszczególne sektory. Powyższa analiza będzie sporządzona (zgodnie z harmonogramem Ramowej Dyrektywy Wodnej) w 2019 r. i też wtedy będzie przedstawiona wraz z wynikami wpływu poszczególnych sektorów. Będzie ona stanowić istotny element w związku z wprowadzonymi opłatami za pobór wód objętych aktualnie zwolnieniem, jednocześnie będzie przedstawiała analizę w zakresie zwrotu kosztów za korzystanie z zasobów wodnych dla poszczególnych sektorów, w tym za usługi wodne.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

- 1) Melioracje wodne w zakresie rolnictwa.
- 2) Tabela – podział środków w oparciu o plan budżetu państwa na rok 2016 oraz potencjalne przychody.
- 3) Oszacowanie realnych kosztów w zakresie potrzeb gospodarki wodnej.
- 4) Szacowana wartość majątku (głównie infrastruktura gospodarki wodnej) w zarządzie PGW „Wody Polskie.
- 5) Oszacowane koszty funkcjonowania nowego katastru wodnej.
- 6) Ustanawianie stref ochronnych ujęć wody.
- 7) Melioracje wodne szczegółowe.

- 8) Schemat 1 oraz Schemat 2 – zmiana adresatów środków pobieranych w związku z opłatami za usługi wodne.
- 9) Schemat 3 – przekształcenie organizacyjne w związku z planowaną reformą gospodarki wodnej.
- 10) Konsekwencja braku wdrożenia regulacji – projekcja finansowa.

